

TAVARALIIKENTEEN VALVONTAKOhteita POLIISIN NÄKÖKULMAsta JA KULJETTA- JAN ASIAKIRJOJEN ESITTELY

Timo Muikku

3/2017

Tiivistelmä

Tekijä	Tutkinto/kurssi ja opinnäytetyö/nimike	
Timo Muikku	Poliisi (AMK)	
Julkaisun nimi	Julkisuusaste	
Tavaraliikenteen valvontakohteita poliisin näkökulmasta ja kuljettajan asiakirjojen esittely	Julkinen	
Ohjaajat ja opintoaine/opetustiimi	Opinnäytetyön muoto	
Petri Tuominen / Liikenne	Toiminnallinen opinnäytetyö	
Tiivistelmä		
<p>Tässä opinnäytetyössä käsitellään tavaraliikennettä Suomen tieliikenteessä sekä kuljettajalta että kuljetukselta vaadittavia asiakirjoja.</p> <p>Opinnäytetyön kirjallisessa osuudessa kerrotaan lähdekirjallisuutta käyttäen yleisesti Suomen tieliikenteessä tapahtuvasta tavaraliikenteestä. Lisäksi opinnäytetyössä kerrotaan tavaraliikenteen kalustosta, valvonnasta ja valvonnan kohteista poliisin näkökulmasta.</p> <p>Kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö, johon liittyy asiakirjavalvontaa selventävä esite. Esite sisältää kuvia eri asiakirjoista. Asiakirjoissa on numeroituna eri kohtia, jotka selventävät lukijalle, mitä ne tarkoittavat ja missä ne sijaitsevat eri asiakirjoissa.</p> <p>Esite löytyy opinnäytetyön liitteestä numero 1.</p>		
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja vuosi	Opinnäytetyökoodi (OPS)
55 + 17 liitesivua	Maaliskuu 2017	AMK2014ONT
Avainsanat		
Poliisi, tavaraliikenne, asiakirjat, liikenteen valvonta, ADR, erikoiskuljetukset		

Sisältö

1 Johdanto	3
2 Tavaraliikenne	4
2.1 Yleistä ja lupavalvonta	4
2.2 Kalusto	5
2.2.1 Pakettiauto (N1-luokka)	5
2.2.2 Kuorma-auto (N2- ja N3-luokka)	5
2.2.3 Puoliperävaunun yhdistelmä	6
2.2.4 Erilaisia täysperävaunun yhdistelmiä.....	6
3 Tavaraliikenteen valvonta tieliikenteessä	8
3.1 Valvonnan merkitys.....	8
3.1.1 Tavoitteena liikenneturvallisuuden parantaminen	8
3.2 Valvontaviranomaiset ja toimivaltuudet.....	9
4 Valvottavia asioita poliisin näkökulmasta	10
4.1 Ajoneuvon liikennekelpoisuuden valvonta.....	10
4.1.1 Rekisteröintivelvollisuus	11
4.1.2 Katsastuslajit	11
4.1.3 Rekisteröintikatsastus ja yksittäishyväksyntä.....	11
4.1.4 Kytkekatsastus.....	12
4.1.5 Muutoskatsastus	12
4.1.6 Määräaikaikatsastus.....	13
4.1.7 Jälkitarkastus.....	14
4.1.8 Valvontakatsastus.....	15
4.2 Kuljettajan ajokunto	15
4.3 Ajo- ja lepoajat	16
4.4 Kuorma	20
4.5 Kantavuus	21
4.6 Nopeusrajoitukset	23
4.7 Vaarallisten aineiden kuljetus	23
4.7.1 Vaaralliset aineet ja kansalliset säädökset	23
4.7.2 Kansainväliset sopimukset	24
4.7.3 Valvontaviranomaiset.....	25
4.7.4 Turvallisuusneuvonantaja.....	26
4.7.5 Vaarallisten aineiden pakkaaminen ja kuljettaminen.....	26
4.7.6 Vaarallisten aineiden luokittelu ja vapaarajat	26
4.7.7 Säiliöajoneuvot ja -hyväksynnät	29

4.7.8 Säiliöajoneuvotyypit	32
4.8 Erikoiskuljetukset	33
4.8.1 Erikoiskuljetuksen määritelmä	33
4.8.2 Erikoiskuljetusajoneuvot ja -yhdistelmät	33
4.8.3 Erikoiskuljetuksen lupavaatimukset ja hakeminen	34
4.8.4 Varoitusautot ja erikoiskuljetusten ajonopeudet	35
5 Kuljettajan asiakirjat	36
5.1 Ajokortti ja ajo-oikeus	36
5.1.1 Ajokorttiluokat ja ajo-oikeuksien laajuudet	37
5.1.2 Ikävaatimukset	40
5.2 Rekisteröintitodistus (tekninen osa)	40
5.3 Ammattipätevyyskortti	40
5.4 Kuljettajakortti	42
5.5 Liikennelupa.....	43
5.6 ADR-kortti	45
5.7 Rahtikirjat	46
5.8 Kuljettajatodistus.....	50
5.9 Muut asiakirjat	50
6 Kuljettajan asiakirjojen esittely (produkti)	51
7 Pohdinta	51
7.1 Toiminnallinen opinnäytetyöprosessi.....	51
7.2 Produktin tekeminen ja arviointi	52
7.3 Lähdekritiikki.....	52
LÄHTEET	54
LIITTEET	

Liite 1. Esite tavaraliikenteessä käytettävistä kuljettajan asiakirjoista

1 Johdanto

Opinnäytetyöni tarkoituksena on luoda poliisille ja poliisiopiskelijoille selkeä tietopaketti tavaraliikenteestä Suomen tieliikenteessä. Kerron opinnäytetyössäni yleisesti tavaraliikenteestä, tavaraliikenteen kalustosta ja valvonnasta. Lisäksi opinnäytetyöni käsittelee poliisin näkökulmasta valvottavista asioista, kuten esimerkiksi ajoneuvon liikennekelppoisuudesta, kuljettajan ajokunnosta, ajo- ja lepoajoista ja kuorman sidonnasta. Suljin tarkoituksella aihealueen ulkopuolelle muut tavaraliikenteeseen liittyvät valvontalueet, joita ovat meri-, rautatie- ja lentoliikenne, koska halusin keskittyä laajemmin yhteen kokonaisuuteen eli tieliikenteessä tapahtuvaan tavaraliikenteeseen.

Opinnäytetyöni on toiminnallinen ja työni loppuun tein erillisen esitteen, jossa esittelin tavaraliikenteen kuljettajan asiakirjoja. Poliisina on tärkeää nähdä, miltä eri asiakirjat näyttävät ja mitä kaikkea tietoa ne sisältävät. Lisäksi esitteen tarkoituksena on antaa tukea tarvittaessa poliisiopiskelijoille, kun he hakevat tietoa tavaraliikenteen asiakirjoista. Monelle poliisille esitteessä olevat asiakirjat ovat tuttuja, mutta joukossa on myös poliiseja, jotka eivät ole koskaan nähneet esimerkiksi kuljettajatodistusta. Esitteen tarkoitus on esitellä asiakirjojen ulkoasua sekä jokaisen asiakirjan merkintäkohteita. Halusin tehdä esitteestä hyvin selkeän ja helposti luettavan, jonka vuoksi asiakirjat on esitelty selkein kuvin ja numeromerkinnöin. Esite on opinnäytetyössäni liitteenä (liite 1) ja sen voi halutessaan tulostaa itselleen ohjeistukseksi omaan käyttöön.

Opinnäytetyöni avulla haluan lisätä tietoa ja herättää kiinnostusta Suomen tieliikenteessä tapahtuvaa tavaraliikennettä kohtaan. Tavaraliikenteen valvonnan tärkeys kasvaa sitä mukaa, mitä enemmän raskas liikenne lisääntyy Suomen teillä. Vaarana on muun muassa harmaan talouden lisääntyminen, kasvavat ympäristöhaitat ja tieliikenneturvallisuuden huononeminen ajoneuvojen kunnan tai kuljettajan ajokunnan laiminlyönnin takia. Itselläni on noin neljän vuoden kokemus tavaraliikennealalta, ja mielestäni on tärkeää nähdä poliisin valvovan myös tavaraliikennettä. Näiden asioiden vuoksi koen opinnäytetyöni aiheen olevan ajankohtainen ja tärkeä.

Haluan antaa erityiskiitoksen ELY-keskuksen lupapäällikkö Pasi Hautalahdelle avusta opinnäytetyöni kanssa.

2 Tavaraliikenne

2.1 Yleistä ja lupavalvonta

Kotimaan tavaraliikenne voidaan jakaa neljään eri osaan: vesi-, rautatie-, tie- ja lentoliikenteeseen. 2000-luvun alkupuolella kotimaassa oli kuljetuksia tavaraliikenteessä vuosittain melkein 450 miljoonan tonnin verran, ja vuonna 2008 kuljetukset olivat nousseet jopa 470 miljoonaan tonniin saakka. Edellä mainitut painot tonneina tarkoittavat lastatun tavarankokonaispainoa. Vuoden 2008 jälkeen tavaraliikenteen kuljetukset vähentyivät taloudellisista syistä, eli laman vaikuttavuus heijastui selvästi myös tavaraliikenteeseen. Alamäki on jatkunut edelleen ja vastaaviin lukuihin ei olla päästy nousemaan ainakaan vielä (Liikennejärjestelmä 2016).

Suomessa tavaraliikenteen harjoittamista säätelee EU:n liikenteenharjoittaja-asetus (EY) 1071/2009, EU:n tavaraliikennelupa-asetus (EY) 1072/2009 ja kansallinen tavaraliikennelaki. Tavaraliikennelailailla tarkoitetaan lakia kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä 693/2006 (ELY-keskus 2015).

Pääsääntöisesti tavaraliikennelupaa vaaditaan silloin, kun tavarankuljetus ajoneuvolla tapahtuu korvausta vastaan. Suomessa tavaraliikennelupia on neljää erityyppistä: yhteisölupa (liikennelupa), kotimaan tavaraliikennelupa, traktoriliikennelupa sekä Ahvenanmaalla erikseen vaadittava liikennelupa. Näiden neljän luvan lisäksi on olemassa kuljettajatodistus. Kuljettajatodistus myönnetään hakemuksesta niille kolmannen maan kansalaisille, jotka työskentelevät suomalaisen yhteisöluvun haltijan alaisuudessa. Suomessa tavaraliikennelupia myönnetään kerralla viideksi vuodeksi. Lupia myönnetään Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimesta luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille. Oikeushenkilöitä ovat esimerkiksi osakeyhtiöt, kommandiittiyhtiöt, avoimet yhtiöt ja osuuskunnat. Ahvenanmaan valtionvirasto myöntää liikennelupia ja sen jäljennöksiä Ahvenanmaalla toimiville yrityksille (ELY-keskus 2015).

Liikenneluvasta on tarkemmin tämän opinnäytetyön kohdassa 5.5. Kotimaan tavaraliikennelupa on ajoneuvokohtainen liikennelupa, joka on ennen 2.10.1999 myönnetty ja on tarkoitettu Suomessa tapahtuvaan kaupalliseen tavaraliikenteeseen (Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä 1:2§). Kotimaan tavaraliikennelupa oikeuttaa harjoittamaan kaupallista liikennettä koko Suomessa Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tällä luvalla voi tietyin ehdoin harjoittaa myös Suomen ja Euroopan talousalueen välistä liikennettä.

Euroopan talousalueeseen kuuluvat EU-jäsenvaltiot, Norja, Islanti ja Liechtenstein (ELY-keskus 2015).

Traktoriliikennelupa oikeuttaa harjoittamaan liikennettä traktorilla pelkästään Suomessa. Kuten kahdessa aikaisemmassakin luvassa, tälläkään luvalla ei saa harjoittaa liikennettä Ahvenanmaalla (ELY-keskus 2015).

2.2 Kalusto

Ajoneuvolaki (1090/2002) ja asetus ajoneuvojen käytöstä tiellä (4.12.1992/1257) säätelee tavaraliikenteessä ajoneuvojen suurimmat sallitut mitat, jotka ovat leveysuunnassa 2,60 metriä ja korkeussuunnassa 4,4 metriä (Asetus ajoneuvojen käytöstä tiellä 4:25 §). Korkeussuunnassa mitta ei saa ylittyä ajoneuvon ollessa tyhjänä tai silloin, kun akselinostolaite on yläasennossa. Jos ajoneuvon korkeus kuitenkin ylittää 4,4 metriä, tulee kuljettajan ja kuljetuksen suorittajan ottaa selvää kuljetusreitistä mahdollisten esteiden tai muiden vastaavien tilanteiden välttämiseksi, joissa ajoneuvolla olisi riski osua esimerkiksi yläpuolella oleviin rakenteisiin. Jos edellä mainitut ajoneuvon mitat ylittyvät, kyseessä on erikoiskuljetus, johon vaaditaan erillislupa sen suorittamiseksi (SKAL Kustannus Oy 2014, 50, 209).

2.2.1 Pakettiauto (N1-luokka)

Pakettiauto kuuluu ajoneuvoluokkaan N1. Tavaraliikenteessä pakettiautoa käytetään tavarankuljetukseen, jonka kokonaismassa on enintään 3,5 tonnia ja ajoneuvo on rakennettu niin, että sitä voidaan käyttää tavarankuljetuksessa. Esimerkkikuva pakettiautosta kuvassa 1 (SKAL Kustannus Oy 2014, 49).

2.2.2 Kuorma-auto (N2- ja N3-luokka)

Kun ajoneuvon kokonaismassa on suurempi kuin 3,5 tonnia, yleensä kyseessä on kuorma-auto (kuva 1). Asetus ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista (1256/1992) säätelee kuorma-autot N2 ja N3 -ajoneuvoluokkiin. N2 -luokan kuorma-auton kokonaismassa on enintään 12 tonnia ja N3 -luokan kuorma-auton kokonaismassa yli 12 tonnia. Kuorma-auton suurin sallittu pituus on 12 metriä (TRAFI 2016).

2.2.3 Puoliperävaunuyhdistelmä

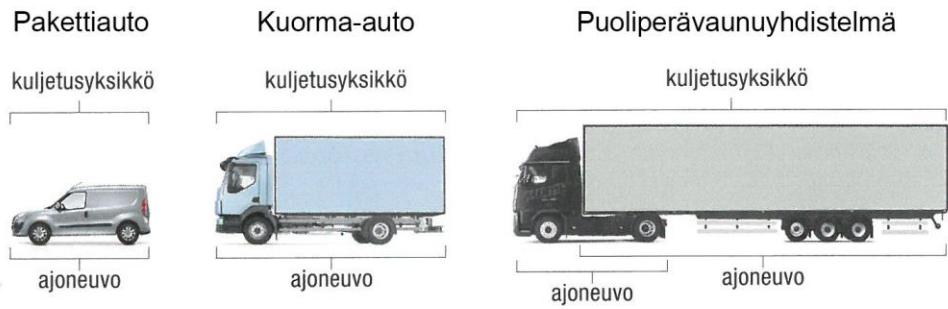
Puoliperävaunuyhdistelmän kokonaismassa on enintään 48 tonnia. Kokonaismassan takia vetoautona täytyy olla vähintään 2-akselinen kuorma-auto (kuva 1). Puoliperävaunuyhdistelmän suurin sallittu pituus on 16,5 metriä (SKAL Kustannus Oy 2014, 51, 58).

2.2.4 Erilaisia täysperävaunuyhdistelmiä

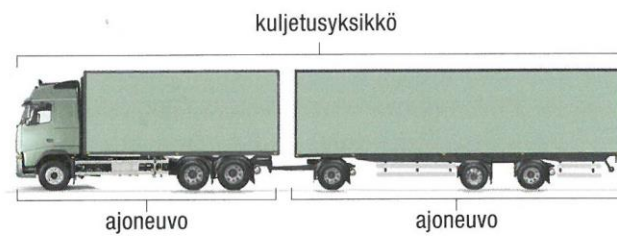
Täysperävaunuyhdistelmän, joka on kuusiakselinen (kuva 1), suurin sallittu kokonaismassa on 53 tonnia. Täysperävaunuyhdistelmän, joka on varusteltu kahdeksalla akselilla (kuva 1), kokonaismassa on joko 64 tonnia tai 68 tonnia. Kuvassa 1 olevan kahdeksanakselisen täysperävaunuyhdistelmän perävaunussa on punaisella merkitty ajoneuvodolly, joka tarkoittaa apuvaunua. Tällaista yhdistelmää voidaan kutsua myös moduuliyhdistelmäksi. Apuvaunu tulee rekisteröidä keskiakseliperävaunuksi ja siinä täytyy olla kiinteä vetoaisa. Apuvaunun avulla voidaan puoliperävaunu kytkeä kuorma-auton perään (SKAL Kustannus Oy 2014, 50, 60-61).

Seitsemänakselisen täysperävaunuyhdistelmän tai moduuliyhdistelmän (kuva 1) kokonaismassa saa olla enintään 60 tonnia. Jos seitsemänakselisen yhdistelmän vetoauto, perävaunu tai molemmat on otettu käyttöön ennen 1.11.2013, yhdistelmään sovelletaan 64 tonnin kokonaismassaa (SKAL Kustannus Oy 2014, 60).

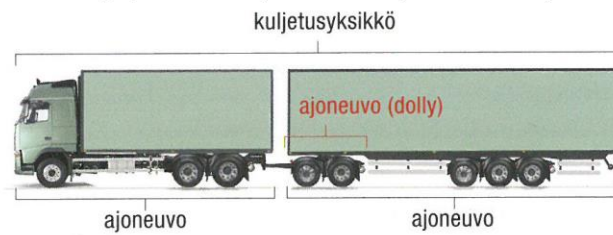
Yhdeksänakselisen täysperävaunuyhdistelmän tai moduuliyhdistelmän (kuva 1) suurin sallittu kokonaismassa on 69 tai 76 tonnia. Edellytykset 76 tonnin kokonaismassan käyttämiseen on, että perävaunun massasta 65% kohdistuu akseleille, joissa on paripyörät (SKAL Kustannus Oy 2014, 61).

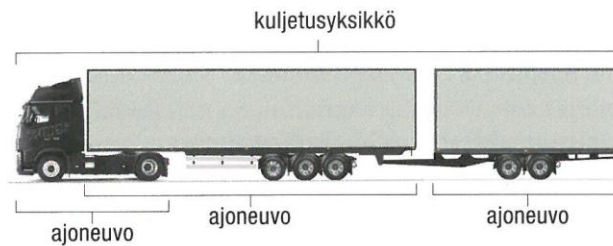
Täysperävaunuyhdistelmä (6-akselinen)

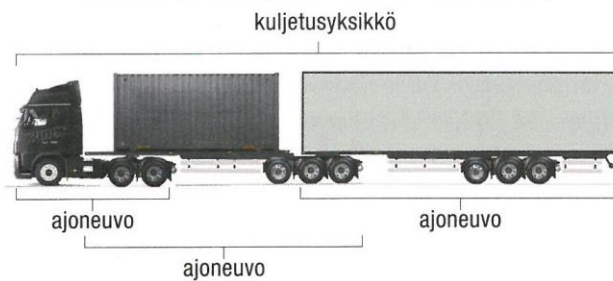
Täysperävaunuyhdistelmä (8-akselinen)

Puoli- ja keskiakseliperävaunuyhdistelmä (7-akselinen)

Täysperävaunuyhdistelmä (9-akselinen)

Kuva 1. Erilaisia ajoneuvoja ja kuljetusyksiköitä (Lähde: Heiskanen 2015, 84, muokattu).

3 Tavaraliikenteen valvonta tieliikenteessä

3.1 Valvonnan merkitys

Tavaraliikenteen valvonnan yhteydessä kohtaavat kaksi alan ammattilaista: poliisi ja ajoneuvon kuljettaja. Molemmat suorittavat heille määrättyä tehtävää, jonka johdosta molempien tulisi ymmärtää ja arvostaa toista. Kun molemmat osapuolet toimivat yhteisen edun mukaisesti, valvontatyö on normaalia, toimivaa ja tarkoituksenmukaista. Kuten muutakin liikennettä, myös raskasta liikennettä poliisiin täytyy valvoa tehokkaasti. Valvontaa tulee kohdentaa riskeihin, jotka liittyvät raskaan ajoneuvon liikennekelppisuuteen, virheelliseen kuormaukseen, kuljettajan ajotapaan, ajokuntoon ja ajo- ja lepoaikoihin. Näiden lisäksi vaarallisten aineiden kuljetukset ja niihin liittyvät riskit tulee ottaa huomioon valvonnassa (Kulmala 2008, 15).

Poliisille raskaan liikenteen valvonta on osa liikennevalvonnan kokonaisuutta, jonka tavoitteena on turvallinen tieliikenne. Raskaan liikenteen valvonta edellyttää poliisilta erityisammattiosaamista ja perehtyneisyyttä enemmän muun muassa laajaan kansalliseen ja kansainväliseen lainsäädäntöön verrattuna muuhun liikennevalvontatyöhön. Se vaatii paljon itseopiskelun ja kirjojen lukemisen lisäksi taitoa soveltaa lainsäädäntöä käytännön valvontatilanteissa (Kulmala 2009, 7-8).

3.1.1 Tavoitteena liikenneturvallisuuden parantaminen

Miksi liikennettä valvotaan ja mikä on valvonnan yhteiskunnallinen merkitys? Liikenneturvallisuustyön päätavoitteena on liikennekuolemien ja loukkaantumisten vähentäminen. Lisäksi liikenneturvallisuustyön tarkoitus on pyrkiä minimoimaan liikenteen kustannukset ja liikenteen aiheuttamat ympäristöhaitat (Piiipponen 2005, 47-48). Jos poliisi ei valvo liikennettä, kiinnijäämisriski on olematon. Liikennevalvonnalla pyritään lisäämään tienkäyttäjien kiinnijäämisriskiä. Yksi tehokas keino nostaa kiinnijäämisriskiä on tiedottaa liikennevalvonnasta yleisesti. Liikenteen valvonnan kannalta tehokkaimmaksi valvontamuodoksi on osoittautunut näkyvä valvonta. Asianmukainen liikenteen valvonta lisää meidän kaikkien turvallisuutta ja liikenteen sujuvuutta (Tolvanen 2015, 195). Tieliikenteen turvallisuutta halutaan parantaa vuosi vuodelta ja se on otettu huomioon sisäisessä turvallisuusohjelmassa. Liikenneturvallisuuden parantamiseksi poliisi suorittaa myös raskaan liikenteen valvontaa. Liikenneturvallisuus ei parane lainkaan, elleivät kuljetusketjussa toimivat henkilöt tunne omaa vastuutaan. Vastuu ajo- ja

lepoaikojen rikkeistä sekä ylikuormista ja sidontavirheistä ulottuu nykyään myös ratin takana toimivan kuljettajan lisäksi myös kuljetuksen tilaajaan, kauppaan ja teollisuuteen (Kulmala 2008, 15).

Lisäksi tavaraliikenteessä tapahtuu sekä pienissä että suurissa määrin talousrikollisuutta, joten yhteiskunnan näkökulmasta katsottuna on erittäin tärkeää muun muassa liikennepoliisin tehdä yhteistyötä talousrikostutkinnan kanssa. Yhteistyö liikennepoliisin ja talousrikostutkinnan välillä mahdollistaa harmaan talouden vähentämisen mahdollisimman pieneksi Suomessa. Jotta nämä kaikki toteutuisivat, täytyy myös poliisissa asennoitua liikenneturvallisuustyöhön perusteellisemmin. Sakko- ja suoriteperusteisesta liikennevalvonnasta täytyy siirtyä turvallisuuspainotteisempaan valvontatyöhön, koska on järkevämpää ennalta estää vaarallinen käyttäytyminen liikenteessä, kuin onnettomuuksien jälkiselvittäminen (Kulmala 2008, 15). Valvonnan tarkoituksena on pyrkiä myös varmistamaan kilpailuedellytysten tasapuolinen toteutuminen ja varmistamaan lainmukaisten verojen maksu. Lisäksi tarkoituksena on valvoa henkilöiden oikeutta oleskella ja työskennellä EU:n alueella (Poliisi.fi).

3.2 Valvontaviranomaiset ja toimivaltuudet

Tieliikenteenvalvonnassa keskeisimmät toimivaltuudet määräytyvät tieliikennelain(TLL) ja ajoneuvolain (ANL) mukaan. Tieliikennelainsäädäntöä sovelletaan kaikilla yleiseen liikenteeseen tarkoitetuilla teillä. Poliisin tehtävät on lueteltu poliisilaissa, joka antaa toimivaltuuden poliisin suorittaa määrättyjä tehtäviä. Ensimmäisistä poliisin tehtävistä on valvoa tieliikennettä, mutta tullilla ja rajavartiolaitoksella on vielä erityislainsäädäntöjä, jotka antavat myös toimivaltuuksia valvoa tieliikennettä. Tieliikennelaista (7:93§) tulevat poliisille toimivaltuudet muun muassa pysäyttää ajoneuvo tiellä (Kulmala 2008, 289). Tullin tehtävänä on muun muassa valvoa kansainvälistä tavaraliikennettä. Toimivaltuudet tullille valvontatoimenpiteiden suorittamiseen tulee tullilaista (TL). Tulliviranomaisella on tullilain 13 pykälän mukaan oikeus pysäyttää ja tarkastaa kulkuneuvo ja samalla saada kaikki tarpeelliset kulkuneuvoa ja kuljetusta koskevat asiakirjat ja tiedot. (Tullilaki 13 §).

Rajavartiolaitos valvoo myös liikennettä käyttäen rajavartiolain mukaisia toimivaltuuksia. Rajavartiolain (15.7.2005/578) 38 §:n mukaan rajavartiomiehellä on oikeus määrätä kulkuneuvo pysäytettäväksi, siirrettäväksi tai siirtää kulkuneuvo sekä ohjata liikennettä (Rajavartiolaki 38 §). Tieliikennelain 7 luvun 97 §:n mukaisesti myös rajavartiomiehellä

on oikeus tarkistaa tieliikennelain 7 luvun 93 §:n sisältämä moottorikäyttöisen ajoneuvon kunto, varusteiden ja kuormituksen tarkastamiseksi annetut määräykset sekä ajoneuvon liikennekelpoisuus (Tieliikennelaki 7:93 §, 7:97 §).

Poliisi-, tull- tai rajamiehen antaman pysäytysmerkin noudattamatta jättäminen on rangaistava teko. Jos ajoneuvon kuljettaja ei ymmärrettävän syyn takia huomaa pysäytysmerkkiä eikä aiheuta muuta vaaraa sillä, on kysymyksessä tieliikennelain 103 §:n mukainen liikenneriikkomus. Esimerkiksi kirkas auringonpaiste voi häikäistä sen verran, ettei kuljettaja välttämättä pysty näkemään kunnolla punaista pysäytysvaloa, jolloin kuljettajalle voidaan antaa suullinen huomautus liikenneriikkomuksen sijaan. Jos ajoneuvon kuljettaja aiheuttaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle, silloin kyseessä on rikoslain 23:1 §:n mukaan liikenneturvallisuuden vaarantaminen tai jopa rikoslain 23:2§:n mukaan törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen (Kulmala 2008, 22).

Ajoneuvolain 9 luvun mukaan poliisi, tull- ja rajamiehillä on oikeus suorittaa teknisiä tienvarsitarkastuksia. Tienvarsitarkastuksissa tarkastetaan ajoneuvon kunto ja rekisteriin merkityt tiedot siltä osin kuin se vaikuttaa liikenneturvallisuuteen (Kulmala 2008, 289).

4 Valvottavia asioita poliisin näkökulmasta

4.1 Ajoneuvon liikennekelpoisuuden valvonta

Valtioneuvoston asetus liikenteessä käytettävien ajoneuvojen liikennekelpoisuuden valvonnasta koskee ajoneuvolain (1090/2002) mukaisia ajoneuvojen määräaikaikatsastuksia, valvontakatsastuksia ja teknisiä tienvarsitarkastuksia. Tieliikenteessä käytettävien ajoneuvojen tulee olla pääsääntöisesti rekisteröity ja katsastettu säännösten mukaisesti. Ajoneuvolaissa ja valtioneuvoston asetuksissa säädetään tieliikenteessä olevien ajoneuvojen rekisteröinnistä ja katsastamisesta. Vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvät lainpykälät ovat erillään edellä mainituista laeista ja asetuksista. Ajoneuvo, jota käytetään vaarallisten aineiden kuljettamiseen, tarvitsee VAK/ADR -hyväksynnän ja -katsastuksen, joista säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa vaarallisten aineiden kuljettamisesta tiellä (SKAL Kustannus Oy 2014, 171).

4.1.1 Rekisteröintivelvollisuus

Ajoneuvolaissa säädetty rekisteröintivelvollisuus edellyttää sitä, että moottorikäyttöisestä ajoneuvosta ja ajoneuvoon kytkettäväksi soveltuvasta perävaunusta on tehtävä rekisteri-ilmoitus rekisteröinnin suorittajalle. Suomessa rekisteröinnin suorittajia ovat liikenteen turvallisuusvirasto Trafin lisäksi yritykset, kuten vakuutusyhtiöt, autoliikkeet ja katsastuksen suorittajat. Niiden pitää tehdä sopimus Trafin kanssa toimiakseen rekisteröinnin suorittajina. Rekisteröintivelvollisuus ei koske kaikkia ajoneuvoja. Velvollisuuden ulkopuolelle jäävät ajoneuvot, joita käytetään vain yleiseltä liikenteeltä eristetyllä työmaalla, kuten varasto-, satama-, tehdas-, kilpailu- tai muulla vastaavaan tarkoitukseen tarkoitettulla alueella. Lisäksi rekisteröintivelvollisuus ei koske moottorityökoneita, jotka on tehty ja varusteltu sadon tuottamiseen, sadonkorjuuseen tai tienpitoon, eikä myöskään traktoria ja moottorityökoneita, jotka ovat tarkoitettuja ohjattavaksi kävellen (SKAL Kustannus Oy 2014, 171).

4.1.2 Katsastuslajit

Suomessa on käytössä seuraavia katsastuslajeja: rekisteröintikatsastus, kytkentäkatsastus, muutuskatsastus, määräaikaikatsastus ja valvontakatsastus. Jos ajoneuvo tuodaan ulkomailta Suomeen, silloin ajoneuvolle täytyy suorittaa rekisteröintikatsastus tai yksittäishyväksyntä.

4.1.3 Rekisteröintikatsastus ja yksittäishyväksyntä

Rekisteröintikatsastuksessa ja yksittäishyväksynnässä tarkastetaan koko ajoneuvo vaatimuksien osalta sekä merkitään ja luokitellaan ajoneuvon tekniset tiedot ajoneuvoliikenteen tietojärjestelmään (ATJ). Yksittäishyväksyntä suoritetaan uusille M-, N- ja O-luokkien ajoneuvoille, joita ei ole jo hyväksytty valmiiksi valmistuttuaan (SKAL Kustannus Oy 2014, 175). M-luokan ajoneuvoihin kuuluvat henkilöautot ja linja-autot. N-luokan ajoneuvoihin kuuluvat pakettiautot ja kuorma-autot. O-luokan ajoneuvoihin kuuluvat auton tai muun moottorikäyttöisen ajoneuvon perään laitettavat hinattavat laitteet, jotka eivät ole tarkoitettu henkilöiden tai tavaroiden kuljetukseen eikä matkailuun (TRAFI 2016). Rekisteröintikatsastuksen yhteydessä tulee esittää vaatimustenmukaisuustodistus tai selvitys aikaisemmasta rekisteröinnistä sekä tyyppirekisteriote. Jos ajoneuvoa ei ole tyyppihyväksytty tai rekisteröity aikaisemmin lainkaan, tulee katsastuksessa esittää ajoneuvon valmistajan tai tämän edustajan antama todistus ajoneuvon tek-

nisistä tiedoista. Näitä ovat esimerkiksi sallittu kokonaismassa ja akseleille kohdistuvat massat (SKAL Kustannus Oy 2014, 176).

4.1.4 KytKentäkatsastus

KytKentäkatsastuksella tarkoitetaan kytkennän hyväksymiseksi suoritettavaa tarkastusta, jossa tarkastetaan vetävän ja hinattavan ajoneuvon tai ajoneuvojen kytkentä. KytKentäkatsastuksesta säädetään asetuksessa ajoneuvojen käytöstä tiellä 1257/1992. Auton ja siihen kytkettävä perävaunu on käytettävä kytKentäkatsastuksessa, jos kyseessä on erikoiskuljetukseen hyväksytty ajoneuvoyhdistelmä. KytKentäkatsastus tulee suorittaa myös silloin, jos kuorma-autoon kytketään erikoiskuljetukseksi katsottava hinattava laite siten, että koko yhdistelmän pituus ylittää 22 metriä (TRAFI 2015). KytKentäkatsastuksen yhteydessä suoritetaan myös tarkastus kytKentälaitteiden kestävydestä ja sen tarkoituksenmukaisuudesta sekä mitataan mittoja ja kääntövyyttä. KytKentäkatsastuksessa määrätään koko yhdistelmän suurin sallittu kokonaismassa ja samalla määrätään, miten kokonaismassa jaetaan ajoneuvojen kesken (SKAL Kustannus Oy 2014, 176).

4.1.5 Muutoskatsastus

Muutoskatsastus tulee suorittaa ajoneuville silloin, jos sen rakennetta on muutettu siten, että aikaisempia rekisteriin merkittyjen tietojen pitää muuttua. Seuraavat muutokset vaativat muutoskatsastuksessa käynnin:

- ajoneuvon luokan muuttaminen
 - ajoneuvon tai yhdistelmän kokonaismassan muuttaminen
 - yhdistelmän akselimassan muuttaminen
 - ajoneuvon ulkomittojen, akseliston tai korirakenteen muuttaminen
 - henkilöpaikkaluku muuttuu ajoneuvossa
 - kuorma-autoon lisätään, muutetaan tai siitä poistetaan perävaunun vetolaitteet
 - perävaunuun asennetaan vetokytKin toisen perävaunun vetämistä varten
 - ajoneuvon asennetaan iskutilavuudeltaan moottori, joka poikkeaa alkuperäisestä tai ajoneuvon pakokaasujen puhdistusjärjestelmää muutetaan
 - ajoneuvon laitteita tai varusteita muutetaan, lisätään tai muokataan siten, että sillä on vaikutusta liikenneturvallisuuteen
 - traktori muutetaan siten, että tarkoituksena on käyttää sitä liikennetraktorina
 - ajoneuvoa ruvetaan käyttämään vaarallisten aineiden kuljetuksiin
 - ajoneuvo muutetaan siten, että tarkoituksena on käyttää sitä kuljettajaopetuksessa
 - ajoneuvon verovapauden tai veron alennuksen ehdot eivät ole enää voimassa
- (SKAL Kustannus Oy 2014, 176-177).

Kun muutoskatsastus on suoritettu, katsastustoimipaikka ilmoittaa kaikki rekisteritiedoissa tapahtuneet muutokset ajoneuvorekisteriin. Ajoneuvon omistajalle annetaan

myös uusien tietojen mukainen uusi rekisteröintitodistus. Lisäksi ajoneuvon omistajan tulee muistaa, että jos hänen ajoneuvonsa on hyväksytty tyyppihyväksyntädirektiivin (2007/46/EY) mukaisesti ja ajoneuvoa muutetaan siten, että sillä on vaikutusta hyväksyntädirektiivien vaatimuksiin, tulee ajoneuvolle suorittaa uusi tyyppihyväksyntä (SKAL Kustannus Oy 2014, 177).

4.1.6 Määräaikaiskatsastus

Määräaikaiskatsastuksella tarkoitetaan ajoneuvolle määräajoin suoritettavaa katsastusta, jossa tarkastetaan ajoneuvon kunto ja ajoneuvon rekisteriin merkityt tiedot. Lisäksi määräaikaiskatsastuksessa tarkastetaan, että ajoneuvo on liikennekäyttöön turvallinen, ja se, että pysyvät ajoneuvon päästömittaukset sallittujen rajojen sisäpuolella. Tämän lisäksi määräaikaiskatsastuksessa otetaan huomioon ajoneuvon verojen ja maksujen suorittamiset. Jos määräaikaiskatsastuksesta tulee määrättyjä korjauskehotuksia, tallentuvat ne suoraan ajoneuvotietojärjestelmään ja sitä kautta tulostuvat myös asiakkaan katsastustodistuskappaleeseen. Kun määrätty korjauskehotukset on korjattu, poistuvat ne automaattisesti järjestelmästä seuraavassa määräaikaiskatsastuksen yhteydessä (TRAFI 2016). Ajoneuvon määräaikaiskatsastuksen aikana katsastuksen suorittaja täyttää tarkastuskorttia, johon merkitään kaikki mahdolliset katsastuksessa ilmenevät viat ja puutteet, jotka ilmenevät määräaikaiskatsastuksen yhteydessä. Kyseiseen tarkastuskorttiin tulee myös merkintä, onko ajoneuvon määräaikaiskatsastus hyväksytty, hylätty tai keskeytetty. Katsastuksen jälkeen ajoneuvon rekisteröintitodistukseen tehdään merkintä katsastuksesta ja samalla määrätään mahdollisten vikojen ja puutteiden korjaamisesta (SKAL Kustannus Oy 2014, 177).

Kokonaismassaltaan yli 3,5 tonnin erikoisautot ja perävaunut sekä kuorma- ja linja-autot, taksit ja sairausautot katsastetaan käyttöönottopäivästä vuoden kuluttua ja sen jälkeen vuosittain. Perävaunut, joiden kokonaismassa on yli 750 kg, mutta enintään 3500 kg, tulee katsastaa käyttöönottovuoden jälkeen kahden vuoden kuluttua ja sen jälkeen kahden vuoden välein. Määräaikaiskatsastus ei koske hinattavia laitteita eikä perävaunuja, joiden kokonaismassa on enintään 750 kg. Pääsääntöisesti ajoneuvo on katsastettava viimeistään vastaavana päivänä, kun rekisteröintitodistukseen merkitty käyttöönottopäivä. Linja-autot, kuorma-autot, kokonaismassaltaan yli 3,5 tonnin erikoisautot ja kokonaismassaltaan myös yli 3,5 tonnin perävaunut voi suorittaa katsastuksen aikaisintaan kuusi kuukautta ennen käyttöönottopäivää. Jos käyttöönottopäivää ei ole merkitty ajo-

neuvon rekisteröintitodistukseen, tulee vuosikatsastusajankohtaa määrittäessä katsoa rekisteritunnuksen viimeistä numeroa. Esimerkiksi jos käyttöönottopäivää ei ole merkitty ajoneuvon rekisteröintitodistukseen ja rekisteritunnuksen viimeinen numero päättyy numeroon 1, määräytyy kyseisen ajoneuvon käyttöönottokuukaudeksi tammikuun viimeinen päivä. Jos rekisteritunnuksen viimeinen numero päättyy numeroon 2, tulee kyseeseen helmikuun viimeinen päivä ja niin edelleen (SKAL Kustannus Oy 2014, 177-178).

4.1.7 Jälkitarkastus

Määräaikaikatsastuksessa hylätty ajoneuvo tulee esittää kuukauden kuluessa jälkitarkastukseen tai uuteen katsastukseen kahden kuukauden kuluessa hylkäämisestä. Mikäli ajoneuvoa ei ole määrätty ajokieltoon, ajoaikaa on katsastusajan loppuun saakka. Ajokiellossa olevaa ajoneuvoa ei saa käyttää tieliikenteessä lainkaan. Katsastustoimipaikka voi antaa todistuksen, joka oikeuttaa ajoneuvon kuljettamisen esimerkiksi lähimpään korjaamoon, jossa voidaan suorittaa vikojen tai puutteiden korjaukset ja sieltä takaisin samaan katsastustoimipisteeseen uudelleen katsastettavaksi. Kun viat tai puutteet on korjattu ja ajoneuvo on jälkitarkastuksessa tai uudessa katsastuksessa hyväksytty, saa ajoneuvoa käyttää siitä eteenpäin tieliikenteessä. Ajokieltoa koskeva merkintä kirjataan rekisteröintitodistukseen ja asiasta ilmoitetaan ajoneuvorekisteriin (SKAL Kustannus Oy 2014, 179).

Jälkitarkastuksella tarkoitetaan sitä, että jos ajoneuvo hylätään katsastuksessa, tulee ajoneuvolle suorittaa kuukauden kuluessa katsastuksesta jälkitarkastus samalla katsastus- asemalla, jossa katsastus suoritettiin. Jälkitarkastuksessa tarkastetaan ne viat ja puutteet, jotka merkittiin katsastuksen yhteydessä korjattaviksi. Jos jälkitarkastusta ei suoriteta samalla katsastusasemalla, jossa katsastus suoritettiin, katsastus suoritetaan kokonaan uudelleen. Katsastus suoritetaan uudelleen myös niissä tapauksissa, joissa ajoneuvoa ei ole jälkitarkastettu kuukauden sisällä (Valtioneuvoston asetus liikenteessä käytettävien ajoneuvojen liikennekelpoisuuden valvonnasta 2§, 13§).

4.1.8 Valvontakatsastus

Valvontakatsastukseen määräämisestä säädetään ajoneuvolaissa (85§). Poliisimies, tullimies tai rajavartiomies voi määrätä ajoneuvon valvontakatsastettavaksi, jos ajoneuvon vaatimustenmukaisuudessa, yleisessä kunnossa tai erityisesti jarruissa on havaittu sellaisia vikoja tai puutteita, jotka voivat aiheuttaa haittaa ympäristölle tai olla riski liikenneturvallisuudelle. Valvontakatsastuksen kohtuulliset kulut korvaa liikenteen turvallisuusvirasto katsastustoimipisteelle, jos ajoneuvossa ei ole katsastuksen tai tienvarsitarkastuksen yhteydessä todettu olevan vikaa tai puutteita. Ajoneuvoa ei saa käyttää tieliikenteessä, jos ajoneuvoa ei ole käytetty valvontakatsastuksessa poliisimiehen, tullimiehen tai rajavartiomiehen määräämässä ajassa. Ajoneuvoa saa käyttää tieliikenteessä heti, kun määrätty valvontakatsastus on suoritettu hyväksytysti läpi. Poliisimies, tullimies tai rajavartiomies voi määrätä ajoneuvon valvontakatsastettavaksi rekisteröintikatsastuksen laajuudessa, jos he katsovat sen tarpeelliseksi. Valvontakatsastuksen voi myös määrätä niille ajoneuvoille, jotka on Ahvenenmaalla tai ulkomailla rekisteröity tai käyttöön otettu (Ajoneuvolaki 10:85§).

4.2 Kuljettajan ajokunto

Tieliikennelaissa (63§) määrätään, että ajoneuvoa ei saa kuljettaa se, jolta sairauden, vian, vamman tai väsymyksen vuoksi tai muusta vastaavasta syystä puuttuvat siihen vaadittavat edellytykset (Tieliikennelaki 63 §).

Pakkokeinolain 9 luvun 2 pykälässä määritetään, että liikenteen turvallisuusviraston liikennettä valvomaan määräämällä virkamiehellä, poliisilla, tulli- sekä rajavartiomiehellä on tehtävän yhteydessä oikeus moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajan ajokunnon tarkistamiseen. Moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajan tai muussa rikoslain 23 luvussa toimivan henkilön voivat aiemmin mainitut viranomaiset määrätä kokeeseen, joka tehdään mahdollisen nauttiman alkoholin tai muun huumausaineen toteamiseksi (Pakkokeinolaki 9:2 §).

Ajokorttilain (386/2011) 3 luvun 20 §:n mukaan, jos on syytä epäillä, ettei ajo-oikeuden haltija enää täytä ajokortin terveystaakkoja tai ettei hän terveydentilansa vuoksi enää kykene kuljettamaan turvallisesti ajoneuvoa, poliisi voi määrätä kuljettajan määrääjässä toimittamaan lääkärin- tai erikoislääkärinlausunnon terveystaakkojen täyttymisestä.

Poliisi voi myös määrätä henkilön toimittamaan todistuksen ajonäytteestä tai uudesta ajokokeesta (Ajokorttilaki 3:20§).

Liikennevalvonnan yhteydessä poliisi voi määrätä ajo-oikeuden haltijan näkökyvyn tarkastukseen, jossa tarkastetaan näkökyvyille asetettujen vaatimusten täyttyminen. Tämän tarkastuksen saa tehdä vain siten ja sellaisella menetelmällä, ettei siitä aiheudu tutkittavana olevalle kohdehenkilölle tarpeetonta tai kohtuutonta haittaa. Tällaisen tarkastuksen sijaan ajoneuvon kuljettaja voi poliisin antamassa määräajassa toimittaa myös lääkärilausunnon tai optikon lausunnon näkökyvyn asetettujen vaatimusten täyttymisestä (Ajokorttilaki 3:20§).

4.3 Ajo- ja lepoajat

Ajo- ja lepoaikasäädökset perustuvat Euroopan Parlamentin ja neuvoston (EY) tehtyyn ajo- ja lepoaika-asetukseen sekä ajopiirturiasetuksen numeroihin 561/2006 ja 3821/85. Nämä molemmat asetukset ovat voimassa koko EU:n alueella. Ajo- ja lepoaika-asetuksissa on määritelty ajoneuvon kuljettajalle pisin yhtämittäinen ajoaika, taukojen minimimäärä, pisin päivittäinen ajoaika sekä vuorokausi- ja viikkolepoajat. Lisäksi asetuksista löytyy myös säädetyt maksimiajoajat kalenteriviikolla ja kahdelle peräkkäiselle kalenteriviikolle (SKAL Kustannus Oy 2014, 134).

Ajo- ja lepoaikasäädökset tulevat lähtökohtaisesti voimaan heti, jos kyseessä on henkilöiden ja tavaroiden kuljettaminen tieliikenteessä seuraavilla moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla:

- kuorma-autot (kokonaismassa yli 7,5 tonnia) ja ajoneuvoyhdistelmät
- linja-autot, jotka ovat rakennettu yli yhdeksän henkilön kuljettamiseen kuljettaja mukaan luettuna
- pakettiautot ja henkilöautot, jos vetoauton ja siihen kytketyn perävaunun suurin sallittu kokonaismassa ylittää 3.5 tonnia
- liikennetraktorit perävaunulla
- traktorit perävaunulla, jos perävaunun kytkentämassa on yli 10 tonnia, mutta ei kuitenkaan ne maatalouden kuljetukset, joissa voidaan käyttää polttoöljyä päivämaksua maksamatta

(SKAL Kustannus Oy 2014, 134)

Ajo- ja lepoaikasäädöksistä vapautettuja ovat seuraavat kuljetukset:

- säännöllisessä henkilöliikenteessä käytettävät ajoneuvot, kun kyseisen liikenne-reitin pituus on enintään 50 kilometriä
- ajoneuvot, joiden suurin sallittu nopeus on enintään 40 km/h

- puolustusvoimien, väestönsuojelun, palokunnan ja yleisestä järjestyksestä vastaavien laitosten ajoneuvot
- hälytys- ja pelastusajoneuvot mukaan lukien myös humanitaarisen avun kuljettamiseen muuten kuin kaupallisesti käytettävät ajoneuvot
- sairaanhoidon erikoisajoneuvot
- hinausajoneuvot, joita käytetään enintään 100 kilometrin etäisyydellä niiden asemapaikasta
- tekniikan kehittämiseen sekä korjausten ja kunnossapidon testaamiseen tarvittavat ajoneuvot
- ei-kaupalliseen tavarankuljetukseen tarkoitetut ajoneuvot tai -yhdistelmät, joiden suurin sallittu kokonaismassa on enintään 7,5 tonnia
- museoajoneuvot, joita ei käytetä kaupallisiin tavan tai henkilöiden kuljetuksiin
- ajoneuvot, jotka ovat tarkoitettu postin jakamiseen ja ovat kokonaismassaltaan enintään 7,5 tonnin painoisia
- ajoneuvot, joita käytetään sellaisten tavaroiden tai laitteiden kuljetukseen, joita kuljettaja itse tarvitsee työssään
- maanviljelyä, puutarhaviljelyä, kotieläintaloutta tai kalastusta harjoittavan yrityksen käyttämät ajoneuvot
- ajoneuvot, joita käytetään yksinomaan pinta-alaltaan enintään 2300 neliökilometrin suuruisella saarella
- ajokortin tai ammattitaitoa osoittavan todistuksen saamiseksi tarkoitettuja ajo-opetusajoneuvoja
- ajoneuvot, joita käytetään viemäriverkon, tulvantorjunnan, kaasu-, vesi- ja sähkölaitoksen toiminnassa
- ajoneuvot, joita käytetään maanteiden valvonnassa ja kunnossapidossa
- ajoneuvot, joita käytetään talousjätteiden keräämiseen
- ajoneuvot, joita käytetään televisio- ja radiolähetyksissä
- ajoneuvot, joissa on 10-17 paikkaa ja sitä ei käytetä kaupalliseen liikenteeseen
- ajoneuvot, jotka ovat tarkoitettu maidon keräämiseen maatiloilta
- ajoneuvot, jotka kuljettavat rahaa tai arvoesineitä
- ajoneuvot, joita käytetään eläinjätteiden kuljetukseen
- sirkuksen tai huvipuiston erikoisajoneuvot
- ajoneuvot, joita käytetään eläinten kuljetukseen maatilalta paikalliseen teurastamoon 50 kilometrin säteellä maatilalta
- ajoneuvot, joita käytetään satamissa, terminaaleissa ja rautatieterminaaleissa (SKAL Kustannus Oy 2014, 135-137).

Tavaraliikenteen kuljettaja saa tieliikenteessä ajaa yhtämittaisesti 4,5 tuntia. Jos neljän ja puolen tunnin ajoaika täyttyy, on kuljettajan pidettävä vähintään 45 minuutin tauko. Tauko on mahdollista myös korvata siten, että ensimmäiseksi käyttää vähintään 15 minuuttia tauko-aikaa, jonka jälkeen seuraa vähintään 30 minuutin tauko. Tauot tulee sijoittaa niin, että 4,5 tunnin ajoaika kohti kokonaistauko-aika 45 minuuttia tulee täyteen. Järjestys tauoissa pitää olla 15 minuuttia ensimmäisenä ja 30 minuuttia jälkimmäisenä. Esimerkiksi kuljettaja voi ajaa ensin 2,5 tuntia putkeen, jonka jälkeen pitää 15 minuutin tauon. Tauon jälkeen jatkaa kuljettamista 2 tuntia, jonka jälkeen pitää 30 minuutin tauon.

on. Kuljettaja ei saa tehdä muuta työtä taukojen aikana, esimerkiksi kuorman purkamista tai lastaamista. Katso lisää kuvasta 2 esimerkkejä ajo- ja lepoaikojen soveltamisesta (SKAL Kustannus Oy 2014, 139).

Esimerkki 1

Ajoa 4 t 30 min	Tauko 45 min	Ajoa 4 t 30 min
-----------------	--------------	-----------------

Esimerkki 2

Ajoa 1 t	Tauko 15 min	Ajoa 3 t 30 min	Tauko 30 min	Ajoa 1 t	Tauko 15 min	Ajoa 3 t 30 min	Tauko 30 min	Ajoa 1 t
----------	--------------	-----------------	--------------	----------	--------------	-----------------	--------------	----------

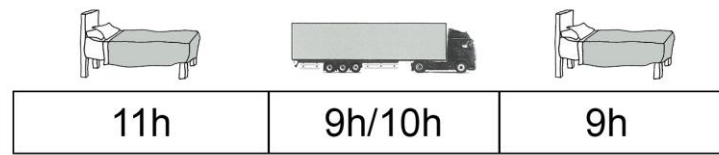
Esimerkki 3

Ajoa 2 t	Tauko 45 min	Ajoa 3 t	Tauko 15 min	Ajoa 1 t 30 min	Tauko 30 min	Ajoa 3 t 30 min
----------	--------------	----------	--------------	-----------------	--------------	-----------------

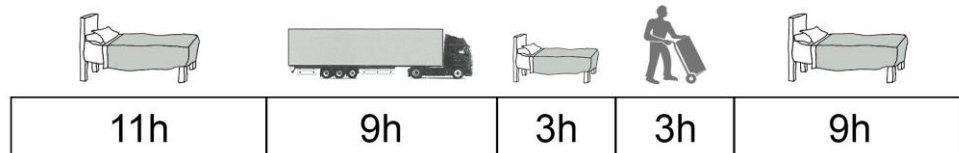
Kuva 2. Esimerkkejä ajo- ja lepoaikojen soveltamisesta (Lähde: SKAL Kustannus Oy 2014, 149).

Vuorokauden aikana kuljettajan ajoaika saa olla enintään 9 tuntia kahden vuorokautisen lepoajan tai vuorokautisen lepoajan ja viikoittaisen lepoajan välillä. Vuorokautista ajoaikaa voi kahdesti pidentää 10 tuntiin kalenteriviikon aikana. Vuorokautinen lepoaika on 11 tuntia ja kuljettajan täytyy pitää jokaista 24 tunnin jaksoa kohti vähintään 11 tunnin yhtäjaksoinen vuorokautinen lepoaika. Tämä 24 tunnin jakso alkaa työn alkaessa vuorokausi- tai viikkolevon jälkeen. Esimerkiksi kuljettaja on viettämässä 11 tunnin vuorokautista lepoaikaa, jonka jälkeen hän ajaa 9 tai 10 tuntia ja tämän jälkeen hänen täytyy pitää jälleen 11 tunnin lepoaika. Tätä 11 tunnin vuorokautista lepoaikaa voidaan lyhentää 9 tunnin yhtäjaksoiseksi lepoajaksi maksimissaan kolme kertaa yhden viikon aikana. Vuorokautinen 11 tunnin lepoaikakin (kuva 3) voidaan pitää kahdessa eri jaksossa, joista ensimmäisen jakson on oltava yhtäjaksoisesti vähintään kolme tuntia ja jälkimmäinen vähintään yhdeksän tuntia (SKAL Kustannus Oy 2014, 139).

Esimerkki 1

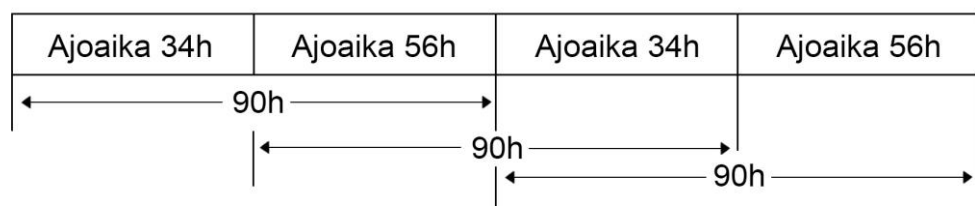
Esimerkki 2

Kuva 3. Esimerkkejä vuorokautisesta lepoajasta (Lähde: SKAL Kustannus Oy 2014, 139, muokattu).

Työmatkat asemapaikalle, jossa ajoneuvot sijaitsevat voi suorittaa vuorokausi- tai viikokolevon aikana. Jos kuljettajan ajoneuvo sijaitsee muualla kuin kotona tai ajoneuvon asemapaikalla, matka ajoneuvon luokse ja sieltä takaisin voidaan laskea vapaa-ajaksi tai tauoksi silloin, kun kuljettaja käyttää lauttaa tai junaa, jossa on käytettävissä vuode tai makuusija. Se aika, jonka kuljettaja käyttää matkaan ajoneuvon luo tai luota, kun ajoneuvo ei ole kuljettajan kotona eikä työnantajan toimipisteessä, lasketaan ”muuksi työksi” (SKAL Kustannus Oy 2014, 140).

Viikoittaisen ja kaksiviikkoisen jakson ajoaika määräytyy siten, että yhdessä kalenteriviikossa saa olla enintään 56 tuntia ajoaika ja kaksiviikkoisen jakson aikana yhteenlaskettu ajoaika saa olla enintään 90 tuntia. Kuvassa 4 on kaavio enimmäismäärä viikoittaisen ja kaksiviikkoisen jakson ajoajoista (SKAL Kustannus Oy 2014, 140).

Kuva 4. Viikoittainen ja kaksiviikkoisen jakson ajoaika (Lähde: SKAL Kustannus Oy 2014, 140).

Viikoittaisella lepoajalla tarkoitetaan sitä, että kuljettajan on pidettävä kahden peräkkäisen viikon aikana vähintään kaksi 45 tunnin kestävä lepoaikaa. Viikoittaisen lepoajan tulee alkaa viimeistään silloin, kun on kulunut kuusi 24 tunnin jaksoa edellisen viikoittaisen lepoajan päättymisestä. Viikoittaista lepoaikaa voidaan myös soveltaa siten, että esimerkiksi ensimmäinen lepoaika on 45 tuntia ja toinen on lyhennetty 24 tuntiin. Lyhennetty viikoittainen lepoaika on korvattava yhtäjaksoisella vastaavalla vapaa-ajalla ennen kyseistä viikkoa seuraavan kolmannen viikon loppua. Kuljettajalla on mahdollisuus pitää vuorokautiset lepoajat ja lyhennetyt viikoittaiset lepoajat ajoneuvossaan, jos lepoajat pidetään muualla kuin ajoneuvon asemapaikkakunnalla, ajoneuvossa on nukkumismahdollisuudet ja ajoneuvo on pysäköitynä (SKAL Kustannus Oy 2014, 140-141).

Ajoneuvon kuljettajalla on mahdollisuus poiketa vähimmäislepo- ja enimmäisajoajoista, jos hän on etsimässä hyvää pysähdyspaikkaa, jossa hän voi tarkistaa ajoneuvon tai kuorman turvallisuuden, edellyttäen että liikenneturvallisuutta ei ole vaarannettu. Kuljettajalla ei ole oikeutta poiketa vähimmäislepo- ja enimmäisajoajoista sellaisten syiden johdosta, jotka kuljettaja on tiennyt jo ennen ajoon lähtemistä. Nämä poikkeustapaukset koskevat vain sellaisia tapauksia, jotka tulevat yllättäen ja joihin kuljettaja ei ole huolellisellakaan valmistautumisella pystynyt varautumaan ennalta. Tällaisia poikkeustapauksia ovat esimerkiksi suurliikenneonnettomuudet, äärimmäiset sääolot, kiertotiejärjestelyt ja pysäköintipaikan puute. Esimerkki: kuljettaja huomaa muutamia kilometrejä ennen kuin hän olisi jäämässä vuorokausilevolle, että hänen ajoneuvostaan on rengas puhjennut. Kuljettaja joutuu vaihtamaan renkaan ja näin ollen ei pääse aloittamaan vuorokausilepoajoissa. Tämä poikkeustapaus ei ole ajo- ja lepoaikamääräysten rikkomista, mutta kuljettajan velvollisuus on merkitä poikkeustapauksen takia ylimenevän ajoajan syyt joko piirturikiekon toiselle puolelle, piirturista tulevaan tulosteeseen tai hänen työvuorolistaansa viimeistään silloin, kun on saapunut pysähdyspaikkaan. Lisäksi kuljettajalla olla mukana digipiirturikortti, jos sellaisen omistaa sekä piirturikiekot kuluvalta päivältä ja edellisten 28 kalenteripäivän ajalta (SKAL Kustannus Oy 2014, 141-143).

4.4 Kuorma

Tieliikennelain (12.12.2014 / 1043) mukaan ajoneuvo täytyy kuormata siten, ettei kuorma voi vaarantaa henkilöitä, vahingoittaa omaisuutta, laahata maata, pudota tielle,

pölytä häiritsevästi tai aiheuttaa muuta siihen verrattavaa haittaa eikä synnyttää tarpeetonta melua (Tieliikennelaki 6:87§).

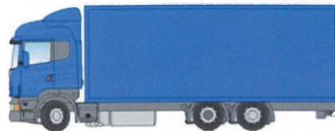
Ennen ajoon lähtemistä, kuljettajan tulee varmistaa, että ajoneuvo on säädösten mukaisesti kuormattu. Tämän lisäksi kuljettajan vastuulla on varmistaa se, että ajon aikana kuorman sijoittelu ja kiinnitys ovat tieliikennelain 6:87§:n mukaisesti. Ajoneuvon kuljettajalla on myös vastuu siitä, että kuljetuksessa käytetään sellaista ajoneuvoa, jossa on tavanomaiset välineet kuorman sitomista varten ja että ajoneuvo turvallisuusnäkökulmasta soveltuu kuljetustehtävään (Tieliikennelaki 6:87a§). Ajoneuvon kuorma täytyy sijoittaa kuormatilaan siten, että paino jakaantuu mahdollisimman tasaisesti. Kuorma täytyy aina mahdollisuuksien mukaan tukea kuormatilan etupäätyä vasten. Kuormatilassa oleva kuorma ei saa liikkua siten, että se voi aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle. Jotta kuorma ei liikkuisi kuormatilassa, tulee ajoneuvon kuljettajan varmistaa kuorman sidonta. Pitää muistaa, että kuorman varmistamiseen käytettävä verkko tai kuormapeite on kiinnitettävä siten, ettei ilmavirta voi irrottaa sitä (Liikenneministeriön päätös ajoneuvojen kuormakoreista, kuormaamisesta ja kuorman kiinnittämisestä 4:12-13§). Kuorman sitominen on suoritettava turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Sitomisväline, joka estää kuorman liikkumisen eteenpäin on oltava mahdollisimman vaakasuorassa. Sitomisvälinettä ei saa sitoa niin, että se on ajoneuvon tai kuorman terävää reunaa vasten ja mahdollisuuksien mukaan sitomisväline on suojattava. Lisäksi sitomisväline on sidottava siten, ettei se lisää ajoneuvon leveyttä. Kuorma on sidottava niin, että jos yksittäinen side- tai kuormakiinnitin irtoaa, löystyy tai vaurioituu, niin se ei saa heikentää kuorman sidontaa. Tarvittaessa sitomisvälineiden jännitteiden kireys tulee tarkastaa myös kuljetuksen aikana (Liikenneministeriön päätös ajoneuvojen kuormakoreista, kuormaamisesta ja kuorman kiinnittämisestä 4:16§).

4.5 Kantavuus

Kuorma-autojen, puoli- ja täysperävaunuyhdistelmien kantavuus kertoo, kuinka paljon kuormaa voidaan lastata kyytiin siten, että ei ylitetä rekisteriin merkittyjä sallittuja kokonaismassoja. Kantavuus voidaan laskea kuorma-auton osalta kokonaismassan ja omamassan erotuksena seuraavasti: esimerkiksi kuvan 5. osoittaman kuorma-auton kokonaismassa on 26 tonnia ja rekisteriin on ilmoitettu kuorma-auton omamassaksi 11 tonnia. Näin ollen kuorma-auton kantavuus on 15 tonnia. Puoliperävaunuyhdistelmien kantavuudet lasketaan samalla tavalla kuin kuorma-autojen, mutta pitää muistaa, että

Suomessa suurin sallittu kokonaismassa puoliperävaunuyhdistelmällä on 48 tonnia, vaikka vetoauton ja perävaunun yhteenlaskettu kokonaismassa ylittäisikin tämän (kuva 5). Puoli- ja täysperävaunuyhdistelmä on jaettu kahteen osaan: vetoautoon ja perävaunuun. Puoliperävaunun kokonaismassalla tarkoitetaan juuri perävaunun akseliston suurinta sallittua massaa, joka on merkitty myös rekisteröintitodistukseen. Vetoautossa on vetopöytä ja sen kantavuus saadaan laskettua samalla laskukaavalla kuin kuorma-auton kantavuus. Esimerkki puoliperävaunuyhdistelmän kantavuuslaskennasta: puoliperävaunun vetoauton kokonaismassa on 26 tonnia ja perävaunun 22 tonnia, jolloin koko yhdistelmän kokonaismassa 48 tonnia. Vetoauton omamassa on 8 tonnia ja perävaunun 7,2 tonnia, yhteensä omamassa on 15,2 tonnia. Näin ollen kantavuus on 32,8 tonnia (kuva 5). Varsinaisen täysperävaunuyhdistelmän kantavuutta ei lasketa samalla tavalla vetoauton ja perävaunun erotuksena. Täysperävaunuyhdistelmän kantavuus voidaan jakaa vetoauton ja perävaunun kesken siten, että kummassakaan ajoneuvon oma kantavuus ei ylitä (kuva 5) (SKAL Kustannus Oy 2014, 78-79).

Kuorma-auto

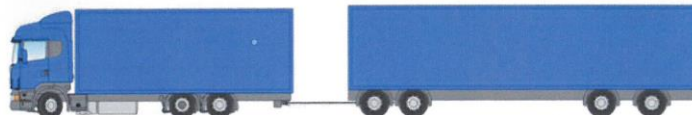
Kokonaismassa	26 tonnia
Rekisteriin merkitty omamassa	11 tonnia
Kantavuus	15 tonnia

Puoliperävaunuyhdistelmä

Kokonaismassa	26 tonnia	+	24 tonnia	= 48 tonnia
Omamassa	8 tonnia	+	7,2 tonnia	= 15,2 tonnia
Yhdistelmän kantavuus	(48 - 8 - 7,2)			= 32,8 tonnia

Täysperävaunuyhdistelmä

Kokonaismassa	26 tonnia	+	38 tonnia	= 60 tonnia
Omamassa	12 tonnia	+	9 tonnia	= 21 tonnia
Yhdistelmän kantavuus	14 tonnia	+	29 tonnia	= 39 tonnia

Kuva 5. Esimerkki kuorma-autojen, perävaunuyhdistelmien ja täysperävaunuyhdistelmien kantavuuksista ja sen laskemisesta (Lähde: SKAL Kustannus Oy 2014, 78-79, muokattu).

4.6 Nopeusrajoitukset

Eri ajoneuvoluokkien nopeusrajoituksia säädetään asetus ajoneuvojen käytöstä tiellä (4.12.1992/1257) 2 luvun 3§:n mukaisesti (Asetus ajoneuvojen käytöstä tiellä 2:3§). Nopeusrajoituksella tarkoitetaan asetettua ajoneuvon suurinta sallittua nopeutta liikenneväylällä. Liikenneväylillä nopeusrajoitukset ilmaistaan liikennemerkkein. Nopeusrajoitus voidaan asettaa myös ajoneuvo- tai kuljettajakohtaisesti (TRAFI 2016).

Nopeusrajoituksien tarkoitus on parantaa liikenneturvallisuutta, vähentää onnettomuuksia ja riskiä joutua onnettomuuksiin. Nopeusrajoituksilla on myös tarkoitus parantaa liikennevirtaa, jotta esimerkiksi siellä ei tapahtuisi turhia ohituksia. Hyvässä liikennevirrassa liikenne on sujuvampaa, turvallisempaa ja ennakoivampaa (TRAFI 2016).

Tavaraliikenteessä pakettiautoilla, joiden omamassa on alle 1,8 tonnia ja jotka on otettu käyttöön vuonna 1981 tai myöhemmin, suurin sallittu nopeus ajoneuvolla on 100km/h. Sama suurin sallittu 100km/h nopeusrajoitus on pakettiautoilla, joiden omamassa on alle 1,875 tonnia ja on otettu käyttöön vuonna 1995 tai myöhemmin. Lisäksi pakettiautot, jotka on varustettu lukkiutumattomin jarruin (ABS) ja kuljettajan turvatyynyin, suurin sallittu nopeus on 100km/h (TRAFI 2016).

Tavaraliikenteessä kaikkien kuorma-autojen ja eri ajoneuvoyhdistelmien suurin sallittu nopeus liikenneväylällä on 80km/h (TRAFI 2016). Ajoneuvolain 4 luvun 25§ :n 12 kohdan mukaan moottorikäyttöisessä ajoneuvossa tulee olla nopeusmittari, sekä M2-, M3-, N2- ja N3 -ajoneuvoissa tulee olla nopeudenrajoitin (Ajoneuvolaki 4:25§). Nopeudenrajoittimen tarkoitus on estää N2- ja N3-luokan ajoneuvojen nopeuden nouseminen suuremmaksi kuin 90km/h (Kulmala 2008, 143).

4.7 Vaarallisten aineiden kuljetus

4.7.1 Vaaralliset aineet ja kansalliset säädökset

Lainsäädännössä vaarallisiksi aineiksi kutsutaan kaikkia sellaisia aineita ja esineitä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa ihmiselle, omaisuudelle tai ympäristölle. Vaarallisten aineiden pääasiallisimmat vaaraominaisuudet ovat räjähdysvaara, myrkyllisyys, palovaara, säteilyvaara, syövyttävyyys, tartuntavaara tai muu vaaraa aiheuttava ominaisuus. Kaikki vaaraominaisuuksien mukaan luokitellut vaaralliset aineet on lueteltu ADR-sopimuksessa ja liikenteen turvallisuusviraston määräyksessä (Vaarallisten aineiden

kuljetus tiellä TRAFI/4541/03.04.03.00/2015, liite A). Lainsäädännössä vaarallisista aineista säädettyjä lakeja sovelletaan myös vaarallisiin seoksiin, välineisiin, esineisiin, tyhjiin pakkauksiin, tavaroihin, muuntogeenisiin organismeihin ja mikro-organismeihin (Heiskanen 2015, 9).

Vaarallisten aineiden kuljetuksia säädetään laki vaarallisten aineiden kuljetuksessa 2.8.1994/719, tiekuljetussopimuslaissa ja rikoslaissa. Kyseisestä aiheesta on myös säädetty asetuksissa valtioneuvoston asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä ja asetus vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta. Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta koskee kaikkia eri kuljetusmuotoja: tie, rautatie-, alus- ja ilmaliikennettä. Lakia sovelletaan vaarallisten aineiden kuljettamisen lisäksi tilapäiseen säilyttämiseen kiinteästi myös terminaaleissa, lentopaikoilla ja satama-alueilla. Kuljetuksella tarkoitetaan vaarallisen aineen sisältävän säiliön tai kollin kuljetuksen lisäksi ajoneuvon kuormaamista, lastaamista, purkamista ja käsittelyä. Lakia ei sovelleta seuraavissa kohdissa: 1) vaarallisten aineiden meri- ja sisävesikuljetuksissa irtolastina eikä neste- ja kaasusäiliöaluskuljetuksissa, 2) vaarallisten aineiden varastointia, siirtoa tai muuta käsittelyä tehdas- ja varastoalueella silloin, kun kyseinen toimenpide ei kiinteästi liity tie-, rautatie- alus- tai ilmakuljetukseen (Heiskanen 2015, 10-11). Vaarallisten aineiden kuljetusyksiköt tulee aina merkitä sekä edestä että takaa oranssisella suurvaroituspukkeella (SKAL Kustannus Oy 2014, 190).

Vaarallisen aineen tiekuljetuksella tarkoitetaan tieliikennelaissa määritellyllä yleiseen liikenteeseen tarkoitettulla tiellä tapahtuvaa kuljetusta ja tilapäistä säilytystä. Tiekuljetuksella tarkoitetaan myös lentopaikalla, satama-, varasto- ja tehdasalueella tai muulla vastaavalla alueella tapahtuvaa kuljetusta, kun se liittyy kiinteästi tieliikennelaissa tarkoitettulla tiellä tapahtuvaan kuljetukseen (Heiskanen 2015, 10).

4.7.2 Kansainväliset sopimukset

Vaarallisten aineiden kuljetuksissa käytetään kansainvälisiä sopimuksia jokaisen kuljetusmuodon myötä. Nämä sopimukset ovat: ADR-sopimus, RID-sopimus, IMDG-koodi ja ICAO-TI. ADR-sopimus (European Agreement Concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road) on vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä kuljetuksista tehty eurooppalainen sopimus (SopS 23/1979). Sopimukseen tulee kahden vuoden välein muutoksia YK:n säännöksiin mukaan (Heiskanen 2015, 11).

RID-sopimuksella (Regulations Concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Rail) tarkoitetaan vaarallisten tavaroiden rautatiekuljetuksia koskevaa kansainvälistä määräystä. Suomessa tämä RID-sopimus on sama kuin ”rautatie-VAK” ja tämä sopimus on lähes samanlainen kuin ADR-sopimus (Heiskanen 2015, 11).

IMDG-koodi (International Maritime Dangerous Goods Code) on koko maailman kaikissa merikuljetuksissa ja satama-alueilla sovellettava vaarallisten aineiden määräys. IMDG-koodilla ja ADR-sopimuksella on paljon yhtenäistä, mutta IMDG-koodissa säännökset ovat tiukempia. Ajoneuvon, joka kuljettaa vaarallisia aineita merikuljetuksen aikana on täytettävä kaikki IMDG-koodin määräykset (Heiskanen 2015, 11).

ICAO-TI-määräyksellä (Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air) tarkoitetaan kansainvälistä siviili-ilmailujärjestön julkaisemia teknisiä määräyksiä koskien vaarallisten aineiden ilmakuljetusta. Määräykset vaarallisten aineiden luokkien kohdalla on samat kuin edellä mainituissa sopimuksissa, mutta tässä ICAO-sopimuksessa määräyksien sisältö ja kattavuus ovat tiukempia (Heiskanen 2015, 11).

4.7.3 Valvontaviranomaiset

Suomessa ylin viranomainen vaarallisten aineiden kuljetuksissa on liikenne- ja viestintäministeriö. Sen tehtäviin kuuluu ohjata ja johtaa vaarallisten aineiden kuljettamisesta annetun lain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä määräyksen noudattamista. Ministeriön rinnalla on neuvottelukunta, jota ministeriö käyttää apunaan vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvissä asioissa. Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi), poliisi, tulli, rajavartiolaitos, satamaviranomaiset, turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES), säteilyturvakeskus (STUK) ja työsuojeluviranomaiset valvovat vaarallisten aineiden maantiekuljetuksista annettujen säännöksiä noudattamista omalla toimialallaan. Sotilasviranomaiset valvovat puolustusvoimien ajoneuvolla tapahtuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta ja säännöksiä noudattamista. Poliisin lisäksi tulli ja rajavartiolaitos valvovat Suomesta lähtevien ja Suomeen tulevien vaarallisten aineiden tiekuljetuksia ja niihin liittyviä tilapäisiä säilytyksiä. Säteilyturvakeskus valvoo ja huolehtii radioaktiivisten aineiden kuljetuksiin ja säilytyksiin liittyvistä asioista yhteistyössä poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen kanssa. Vaarallisten aineiden kuljetuksien tarkastuksen yhteydessä viranomaisen on annettava kuljettajalle kopio valvontaraportista. Kopio on todistuksena

seuraavalle valvovalle viranomaiselle siitä, että kyseinen ajoneuvo on tarkastettu (Heiskanen 2015, 14).

4.7.4 Turvallisuusneuvonantaja

Yrityksen, joka harjoittaa vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta sekä niihin liittyvää kuormaamista, pakkaamista tai muuta kuljetuksen turvallisuuteen liittyvää, on nimettävä yritykseen turvallisuusneuvonantaja. Turvallisuusneuvonantajaksi voidaan nimetä henkilökuntaan kuuluva tai ulkopuolinen henkilö. Ennen nimeämistä, hänellä tulee olla esittää todistus suoritetusta turvallisuusneuvonantajan kokeesta. Ajoneuvon kuljettajalla olisi hyvä olla mukana yrityksessä toimivan turvallisuusneuvonantajan yhteystiedot sitä varten, että kuljetuksien aikana saattaa ilmetä kysymyksiä ja ongelmia, joihin turvallisuusneuvonantaja voi vastata. Turvallisuusneuvonantaja hoitaa hänelle säädettyjä vaarallisten aineiden kuljetuksen tehtäviä, joita ovat muun muassa selvittää ja edistää turvallisuusasioita vaarallisten aineiden kuljetuksissa. Turvallisuusneuvonantajan työtehtäviin kuuluu myös seurata, että vaarallisten aineiden kuljetuksien säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan sekä tarvittaessa antaa neuvoja kuljetuksiin liittyen ja seurata, että yrityksen henkilöstö on saanut ajantasaisen koulutuksen. Lisäksi turvallisuusneuvonantaja huolehtii siitä, että toiminnanharjoittajalle laaditaan vuosittainen kertomus vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja onnettomuusselostus mahdollisten onnettomuuksien takia (Heiskanen 2015, 15).

4.7.5 Vaarallisten aineiden pakkaaminen ja kuljettaminen

Vaarallisten aineiden kuljetuksissa vaarallinen aine on pakattava siten, että se pysyy koko kuljetuksen ajan omassa pakkauksessaan. Kuljetuksen aikana vaarallista ainetta ei saa olla kollin tai säiliön päällä ja kuljettamisen aikana on noudatettava tarvittavaa varovaisuutta ottaen huomioon kuljetettavan tavarán määrä, kuljetustapa ja laji. Turvallisuuteen liittyy myös se, että jokaisella henkilöllä, jotka ovat suorittamassa jollain tapaa vaarallisten aineiden kuljettamista, tulee olla tarvittava varmistava koulutus tai pätevyys tehtävään. Ajoneuvon kuljettaja tai apulainen ei saa missään tapauksessa avata vaarallista ainetta sisältävää pakkausta (Heiskanen 2015, 15-16).

4.7.6 Vaarallisten aineiden luokittelu ja vapaarajat

Vaarallisten aineiden ja esineiden luokittelu tapahtuu kuljetusmääräyksissä seuraavasti:

LUOKKA	LUOKAN NIMI	TYYPILLINEN AINE LUOKASSA
1	Räjähteet	Ammukset, ilotulitusvälineet
2	Kaasut	Aerosolit , nestekaasu
3	Palavat nesteet	Bensiini, asetoni
4.1	Helposti syttyvät kiinteät aineet, itsereaktiiviset aineet ja epäherkistetyt kiinteät räjähdysaineet	Rikki, metallihydridit
4.2	Helposti itsestään syttyvät aineet	Organometallinen aine
4.3	Aineet, jotka veden kanssa kosketukseen joutuessaan kehittävät palavia kaasuja	Natrium, kalium
5.1	Syöttävästi (hapettavat) vaikuttavat aineet	Natriumkloratti
5.2	Orgaaniset peroksidit	Peroksietikkahappo
6.1	Myrkylliset aineet	Fenoli, alkaloidit, ntriilit
6.2	Tartuntavaaralliset aineet	Sairaalaätteet
7	Radioaktiiviset aineet	Koboltti
8	Syövyttävät aineet	Suolahappo
9	Muut vaaralliset aineet ja esineet	Asbesti, bitumi

Kuva 6. Vaarallisten aineiden luokitus (Lähde: SKAL Kustannus Oy 2014, 181, muokattu).

Tietyille vaarallisten aineiden kuljetuksille voidaan antaa vapautus olla noudattamatta vaarallisten aineiden kuljetussäännöksiä osittain. Tällöin kyseessä on vaarallisten aineiden vapaarajasta. Vapaaraja tarkoittaa muun muassa kuljetusyksikössä tapahtuvaa kuljettavan aineen enimmäismäärää, jolloin kuljetukseen liittyvät säädökset eivät ole kokonaisvaltaisesti voimassa. Vapaaraja koskee vain kappaletavarakuljetuksia eli ns. ”kollikuljetuksia”, ja samalla se on kuljetusyksikkökohtainen. Säiliö- ja irtotavarakuljetuksiin ei sovelleta vapaarajaa lainkaan. Tästä johtuen tyhjää säiliö- ja irtotavara-ajoneuvoa kuljettaessa tulee noudattaa vaarallisten aineiden määräyksiä, jotka koskevat aiemmin säiliössä tai tavaratilassa kuljetettua ainetta. Lähetettävän vaarallisen aineen vapaaraja ilmoitetaan vapaarajataulukossa (kuva 7) lukuarvona, joka tarkoittaa joko tilavuutta tai massaa ottaen huomioon kuljetettavan tavarajoin. Jokaisella luokitellulla vaarallisella aineella on oma vapaaraja, mutta jos vaarallinen aine kuuluu vapaarajataulukossa kategoriaan 4, sitä saa kuljettaa rajoituksetta (Heiskanen 2015, 58).

KULJETUS-KATEGORIA	Aineet, esineet ja välineet Pakkausryhmä tai luokituskoodi/ryhmä tai UN-numero	Vapaaraja kg/l
0	<p>Luokka 1: 1.1A, 1.1L, 1.2L, 1.3L ja UN 0190 Luokka 3: UN 3343 Luokka 4.2: Pakkausryhmän I aineet Luokka 4.3: UN 1183, 1242, 1295, 1340, 1390, 1403, 1928, 2813, 2965, 2968, 2988, 3129, 3130, 3131, 3134, 3148, 3396, 3398 ja 3399 Luokka 5.1: UN 2426 Luokka 6.1: UN 1051, 1600, 1613, 1614, 2312, 3250 ja 3294 Luokka 6.2: UN 2814 ja 2900 Luokka 7: UN 2912-2919, 2977, 2978 ja 3321-3333 Luokka 8: UN 2215 (MALEIINIHAPPOANHYDRIDI, SULASSA MUODOSSA) Luokka 9: UN 2315, 3151, 3152 ja 3432 sekä laitteet, jotka sisältävät näitä aineita ja seoksia.</p> <p>Sekä tämän kuljetuskategorian vaarallisia aineita sisältäneet tyhjät, puhdistamattomat pakkaukset (lukuun ottamatta UN-numeroon 2908 luokiteltuja)</p>	0 –
1	<p>Pakkausryhmän I (PG I) aineet, esineet ja välineet, jotka eivät kuulu kuljetuskategoriaan 0, sekä seuraaviin luokkiin kuuluvat aineet, esineet ja välineet.</p> <p>Luokka 1: 1.1B–1.1J¹, 1.2B–1.2J, 1.3C, 1.3G, 1.3H, 1.3J ja 1.5D¹ Luokka 2: Myrkylliset kaasut, lipukkeet; 2.3, 2.3(8)¹, 2.3(5.1), 2.3(2.1), 2.3(5.1, 8)¹, 2.3(2.1, 8) Aerosolit, lipukkeet; 2.2(8), 2.2(5.1, 8), 2.1(8), 2.2(6.1), 2.1(6.1), 2.2(6.1, 8), 2.2(5.1, 6.1), 2.1(6.1, 8), 2.2(5.1, 6.1, 8) Paineelliset kemikaalit; UN 3502, 3503, 3504 ja 3505 Luokka 4.1: UN 3221–3224 ja 3231–3240 Luokka 5.2: UN 3101–3104 ja 3111–3120</p>	20 Kerroin 50
2	<p>Pakkausryhmän II (PG II) aineet, esineet ja välineet, jotka eivät kuulu kuljetuskategoriaan 0, 1 tai 4, sekä seuraaviin luokkiin kuuluvat aineet, esineet ja välineet:</p> <p>Luokka 1: 1.4B–1.4G ja 1.6N Luokka 2: Palavat kaasut, lipuke 2.1 Aerosolit, lipuke 2.1 Paineelliset kemikaalit; UN 3501 Luokka 4.1: UN 3225–3230 Luokka 5.2: UN 3105–3110 Luokka 6.1: Pakkausryhmään III kuuluvat aineet ja esineet. Luokka 9: UN 3245</p>	333 Kerroin 3
3	<p>Pakkausryhmään III (PG III) kuuluvat aineet ja esineet, jotka eivät kuulu kuljetuskategoriaan 0, 2 tai 4 sekä seuraaviin luokkiin kuuluvat aineet ja esineet:</p> <p>Luokka 2: Tukahduttavat kaasut, lipukkeet 2.2 tai 2.2(5.1) Aerosolit, lipukkeet 2.2 ja 2.2(5.1) Paineelliset kemikaalit; UN 3500 Luokka 3: UN 3473 Luokka 4.3: UN 3476 Luokka 8: UN 2794, 2795, 2800, 3028 ja 3477 Luokka 9: UN 2990 ja 3072</p>	1 000 Kerroin 1
4	<p>Luokka 1: 1.4S Luokka 4.1: UN 1331, 1345, 1944, 1945, 2254 ja 2623 Luokka 4.2: UN 1361 pakkausryhmä III ja 1362 pakkausryhmä III Luokka 7: UN 2908–2911 Luokka 9: UN 3268, 3499 ja 3509</p> <p>Sekä kategorioiden 1–4 vaarallisia aineita sisältäneet tyhjät, puhdistamattomat pakkaukset.</p>	Rajoituksetta –

¹ Räjähdeillä UN 0081, 0082, 0084, 0241, 0331, 0332, 0482 ja kaasuilla UN 1005 (ammoniakki) ja UN 1017 (kloori) aineiden ja esineiden vapaaraja on 50 ja kerroin 20.

Kuva 7. Vaarallisten aineiden vapaarajataulukko (Lähde: Heiskanen 2015, 60).

Seuraavat määräykset ovat voimassa, kun vapaaraja ei ylity kuljetusyksikössä:

- pakkauksien merkinnät ja niiden hyväksymisestä säädettyjä määräyksiä noudatettava
- kuljetuksen aikana ajoneuvossa on oltava rahtikirja, jossa on kaikki merkinnät kuljetettavana olevasta aineesta
- ajoneuvossa oltava vähintään 2kg:n käsiammutin
- noudatettava valvontalämpötilavaatimuksia
- tupakanpoltto ehdottomasti kielletty vaarallisia aineita käsitellessä. Kielto koskee myös sähkötupakoita tai muita rinnastettavia välineitä
- tavaratilassa olevia valaisimia, joissa on liekki tai jotka voivat aiheuttaa kipinää ei saa käyttää, ellei ne ole kipinäsuojattuja
- kaikkien henkilöiden tulee saada vaarallisten aineiden kuljetussäännöksiin liittyvien henkilöiden vastuuseen ja tehtäviin soveltuvaa koulutusta
- noudatettava ajoneuvon valvontaa koskevia määräyksiä
- noudatettava kaikkia yhteenkuormauskieltoja
- tiettyjen luokkien 1 ja 7 kuuluvien aineiden kohdalla on noudatettava turvatoimia koskevia määräyksiä

(Heiskanen 2015, 59).

Seuraavat määräykset eivät ole voimassa, kun vapaaraja ei ylity kuljetusyksikössä:

- ajoneuvon merkintä
- ajoneuvon räjähdekuljetuksen hyväksymiskatsastus
- varusteet, mutta silti 2kg:n käsiammutin oltava ajoneuvossa
- turvallisuusohjeet kirjallisessa muodossa
- kuljettajan ajolupa

Kun vapaaraja ylittyy kuljetusyksikössä, astuvat voimaan kaikki vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvät säännökset ja määräykset (Heiskanen 2015, 59).

4.7.7 Säiliöajoneuvot ja -hyväksynnät

Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytetään myös säiliöajoneuvoja. Säiliöajoneuvon kuljettajalla tulee olla voimassa oleva säiliöajolupa. Sitä vaaditaan, jos kuljetetaan yli 1 m³ kiinteässä tai irrotettavassa säiliössä, kokonaistilavuudeltaan yli 1 m³ monisäiliöajoneuvossa tai yksittäistilavuudeltaan yli 3 m³ säiliökontissa, MEG-kontissa tai UN-säiliössä. Säiliöajoneuvo sekä vetoauto että perävaunu on erikseen VAK- tai ADR-hyväksymiskatsastettava. Hyväksymiskatsastus pitää suorittaa vuosittain, koska siinä tarkastetaan, että ajoneuvo täyttää säiliöajoneuvolle asetetut tekniset rakennevaatimukset. Jos ne eivät täyty, se vaarantaa liikenneturvallisuutta ja näin ollen ajoneuvoa ei voida hyväksyä vaarallisten aineiden kuljetukseen. Tarkastettavat tekniset rakennevaatimukset ovat muun muassa sähköasennukset ja -laitteet, pakokaasu-, polttoaine- ja jarrujärjestelmät, nopeudenrajoitin ja hidastin. Ajoneuvolla on myös erityisiä teknisiä vaati-

muksia, jotka liittyvät palovaaran ehkäisemiseen. Lisäksi säiliöajoneuvo tulee varustaa vähintään yhdellä maadoituskiinnikkeellä. VAK-hyväksymiskatsastus antaa oikeuden kuljettaa vaarallisia aineita kotimaassa ja ADR-hyväksymiskatsastus myös ulkomailla tapahtuviin kuljetuksiin. Jos säiliöajoneuvo hyväksytään VAK- tai ADR-kuljetukseen, katsastuksen suorittaja antaa hyväksytyin todistuksen ja sitä täytyy pitää ajoneuvossa mukana kuljetuksen aikana. Todistuksen mukana pitäminen ja tarvittaessa sen näyttäminen valvovalle viranomaiselle kertoo, että kyseinen ajoneuvo on hyväksytty vaarallisten aineiden kuljetukseen. Todistus on voimassa yhden vuoden (Heiskanen 2015, 114).

Säiliöajoneuvojen säiliöt on tarkastettava ja hyväksyttävä ennen kuin niillä aloitetaan kuljettamaan vaarallisia aineita. Suomessa tarkastukset ja hyväksynät voi tehdä Turvallisuus ja kemikaaliviraston (TUKES) valtuuttamat tarkastuspisteet. Tarkastuksen ja hyväksynnän jälkeen kuljettajalle annetaan säiliöntarkastustodistus (kuva 8). Tarkastuksen tekijän täytyy myös laittaa merkinnät tarkastuskilpeen (kuva 9), joka on kiinnitetty säiliöön, säiliökonttiin tai niiden runkoon. Tarkastuskilvestä käy ilmi säiliöiden rakennetta koskevat merkinnät ja ensimmäisen ja viimeisen tarkastuksen ajankohta sekä tarkastajan leima. Lisäksi säiliöstä tulee olla säiliöasiakirja, joka sisältää säiliön tekniset tiedot ja mahdolliset muutokset ja korjaukset. Täytyy muistaa, että säiliöille tulee tehdä määräaikaistarkastus tietyin väliajoin. Sellaista säiliötä, jonka kokonaistilavuus on enintään 1 000 litraa ja siinä kuljetetaan polttoöljyä (pakkausryhmä III), saa kuljettaa esimerkiksi paikalliskuljetuksena lavetilla, jossa on samassa työkone kuljetuksessa. Tällaista säiliötä ei tarvitse tarkastaa erikseen, mutta säiliö tulee olla tiivis ja sen täytyy kestää tavalliset kuljetusolosuhteet (Heiskanen 2015, 116).

4.7.8 Säiliöajoneuvotyypit

Hyväksyntäkatsastettavat säiliöajoneuvotyyppejä on neljä: FL, OX, AT ja MEMU.

FL-säiliöajoneuvotyyppejä on kolme erilaista:

- ajoneuvo a, joka on tarkoitettu leimahduspisteeltään enintään 60 C° nesteiden kuljetukseen kiinteissä tai irrotettavissa säiliöissä tilavuudeltaan yli 1 m³ taikka yksittäistilavuudeltaan yli 3 m³ säiliö- tai UN-säiliöissä, tai
- ajoneuvo b, joka on tarkoitettu kuljettamaan palavia kaasuja tilavuudeltaan yli 1 m³ kiinteissä säiliöissä tai irrotettavissa säiliöissä. Kuljetus voi tapahtua myös yksittäistilavuudeltaan yli 3 m³ säiliö-, UN- tai MEG-konteissa, tai
- ajoneuvo c, joka on monisäiliöajoneuvo ja sen tarkoituksena on kuljettaa palavia kaasuja. Monisäiliöajoneuvon kokonaistilavuus on yli 1 m³ (Heiskanen 2015, 115).

OX-säiliöajoneuvolla tarkoitetaan ajoneuvoa, joka on tarkoitettu stabiloidun vetyperoksidin tai yli 60 % vetyperoksidia sisältävän stabiloidun vetyperoksidin vesiliuoksen kuljetukseen yli 1 m³ tilavuudeltaan olevassa kiinteissä tai irrotettavissa säiliöissä. Kuljetus voidaan suorittaa myös yksittäistilavuudeltaan yli 3 m³ säiliökonteissa tai UN-säiliöissä (Heiskanen 2015,115).

AT-säiliöajoneuvotyyppejä on kaksi erilaista:

- ajoneuvo a, joka on muu kuin EX/III, FL- tai OX-säiliöajoneuvo ja on tarkoitettu vaarallisten aineiden kuljetukseen kiinteissä tai irrotettavissa säiliöissä, jotka ovat tilavuudeltaan yli 1 m³. Kuljetus voidaan suorittaa myös yksittäistilavuudeltaan yli 3 m³ säiliökonteissa, UN-säiliöissä tai MEG-konteissa, tai
- ajoneuvo b, joka on monisäiliöajoneuvo kokonaistilavuudeltaan yli 1 m³, mutta on muu kuin FL-ajoneuvo (Heiskanen 2015,115).

MEMU-säiliöajoneuvotyypillä tarkoitetaan ajoneuvoa, joka on liikkuva räjähdetavallisuusyksikkö. Tämä tarkoittaa sellaista ajoneuvoa, joka on varustettu räjähteiden valmistukseen ja panostukseen käytettävillä tavaroilla, mutta nämä kuljetettavat tavarat eivät ole itse räjähteitä. On tärkeää katsoa vaarallisten aineiden aineluettelosta kullekin aineelle määrätty säiliöajoneuvo, jota pitää käyttää kuljetukseen. Säiliöajoneuvoja tulee käyttää seuraavasti, jotta vältetään isoilta vahingoilta:

- jos vaaralliselle aineelle on määrätty säiliöajoneuvotyypiksi FL, vain FL-säiliöajoneuvotyyppejä saa käyttää kuljetukseen
- jos vaaralliselle aineelle on määrätty säiliöajoneuvotyypiksi OX, vain OX-säiliöajoneuvotyyppejä saa käyttää kuljetukseen
- jos vaaralliselle aineelle on määrätty säiliöajoneuvotyypiksi AT, kuljetuksen saa suorittaa AT-, FL- ja OX-säiliöajoneuvotyypeillä (Heiskanen 2015, 115).

4.8 Erikoiskuljetukset

4.8.1 Erikoiskuljetuksen määritelmä

Suomessa kuljetetaan vuosittain noin 400 000 erikoiskuljetukseksi luokiteltua kuljetusta. Lupia erikoiskuljetuksiin myönnetään 12 000 – 15 000 vuodessa. Erikoiskuljetuksen lainsäädännöt säädetään liikenne- ja viestintäministeriön tekemässä asetuksessa erikoiskuljetuksista ja erikoiskuljetusajoneuvoista. Asetuksessa määritellään muun muassa erikoiskuljetukseksi seuraavat kuljetukset:

- kuormaamattoman ajoneuvon kuljetus, jonka mitat ja/tai massat ylittyvät yleisesti tiellä sallitut mitat ja/tai massat
- jakamattoman esineen kuljetus, jossa kuormatun ajoneuvon mitat ja/tai massat ylittyvät yleisesti tiellä sallitut mitat ja/tai massat (SKAL Kustannus Oy 2014, 207).

Erikoiskuljetus perustuu kahteen tärkeään määritelmään: jakamattomaan esineeseen ja erikoiskuljetusajoneuvoon. Jakamattomalla esineellä tarkoitetaan sellaista kuormaa, jota ei pystytä kohtuullisin kustannuksin tai vahingonvaaraa aiheuttamatta jakaa kahteen tai useampaan kuormaan. Lisäksi jakamattomalla esineellä tarkoitetaan esinettä, jota ei voida sen massan tai mittojen takia kuljettaa ajoneuvolla tai ajoneuvoyhdistelmällä ylittämättä tiellä sallittuja mittoja tai massoja. Jakamattomaksi esineeksi luokitellaan myös seuraavat kuormat:

- kuorma, jonka rakenteen vuoksi täytyy kuljettaa useamman esineen kokonaisuutena
- kuorma, jossa on erityisalustalle pakattu kone tai laite ja se vaatii yhdistettyä kuljetusta
- kuorma, jossa on vaurioitunut ajoneuvo ja sitä kuljetetaan N3-luokkaan kuuluvalla hinausautolla puomin varaan nostettuna
- merikuljetukseen suunniteltu kontti, joka on ulkomaille vietävä tai sieltä tuotava tyhjä tai lähtöpaikalla valmiiksi kuormattu mitoiltaan yli 2,8 metriä korkea tai yli 12,30 metriä pitkä. Jos kyseessä on tällainen konttikuljetus, ajoneuvon suurin sallittu korkeus on normaalin 4,4 metrin sijaan 4,3 metriä ja/tai pituus 18,0 metriä.

(SKAL Kustannus Oy 2014, 207).

4.8.2 Erikoiskuljetusajoneuvot ja -yhdistelmät

Erikoiskuljetusajoneuvoihin kuuluvat seuraavat ajoneuvotyypit:

- N3-luokan ajoneuvo, joka on rakenteeltaan varustettu erityisellä kuljetusritilällä tai ajoneuvo on rakennettu kuljettamaan jakamattomaksi esineeksi katsottavan pyörillä tai telaketjuilla varustettua työkonetta

- ajoneuvo, joka ylittää tiellä yleisesti sallitut mitat ja massat tai muu vastaava ajoneuvo, joka on rakennettu erikoiskäyttöön eikä ole tarkoitettu tavarankuljetukseen tai henkilöiden kuljettamiseen yleisellä tiellä
 - N2- tai N3-luokan ajoneuvon kytkettävä perävaunu, joka on tarkoitettu ja varustettu kuljettamaan jakamatonta esinettä
 - perävaunu, joka on tarkoitettu kuljettamaan purjekonetta tai venettä. Perävaunu tulee olla kytkettynä M1- tai N1-luokan ajoneuvon
 - veneen kuljetukseen tarkoitettu traktoriperävaunu, joka kytketään traktoriin
 - N3-luokan hinausauto, joka on rakennettu kuljettamaan vaurioituneita ajoneuvoja
 - jakamattomaksi esineeksi katsottavan pyörillä tai telaketjuilla varustetun työkooneen kuljetukseen rakennettu, turvetuotantoon käytettävä kone tai traktoriin kytketty vastaava hinattava laite taikka turvetuotannossa käytettävä kuormaamaton perävaunu
- (SKAL Kustannus Oy 2014, 208).

On olemassa myös erikoisajoneuvoyhdistelmiä, jotka tarkoittavat auton tai traktorin ja perävaunun yhdistelmiä tai N2- tai N3-luokan ajoneuvon kytketyn erikoiskuljetukseen tarkoitettua hinattavaa laitetta. Erikoisajoneuvoksi tai -yhdistelmäksi luetaan myös sellainen moottorikäyttöinen ajoneuvo tai hinattava laite, johon on kiinteästi rakennettu tai kuormattu huvipuisto-, tutkimus-, näyttely- tai sirkuslaitteisto. Tällaiselle erikoisajoneuvolle tai -yhdistelmälle tarvitsee hankkia erikoiskuljetuslupa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselta. Erikoisajoneuvo täytyy katsastaa ja mahdollisen hinattavan laitteen kytkentä vetoautoon on oltava kytkentäkatsastuksessa hyväksytty (SKAL Kustannus Oy 2014, 208, 210).

4.8.3 Erikoiskuljetuksen lupavaatimukset ja hakeminen

Erikoiskuljetukseen täytyy hakea lupaa, mikäli erikoiskuljetuksessa käytettävä ajoneuvo tai ajoneuvoyhdistelmä ylittää taulukon (kuva 10) mukaiset suurimmat sallitut mitat joko korkeus-, leveys- tai pituussuunnassa. Lisäksi lupaa täytyy hakea, jos ajoneuvon tai -yhdistelmän akseli-, teli- tai kokonaismassat ylittävät asetuksessa ajoneuvon käytöstä tiellä säädetty massamäärät. Erikoiskuljetukseen ei tarvitse hakea lupaa, jos kuljetuksen mitat, mukaan lukien kuorman ylitykset, ovat enintään taulukon (kuva 19) mukaiset ja eikä kuljetus ylitä suurimpia sallittuja massoja yleisellä tiellä. Tällaisissa niin sanotun ”lupaa vapaasta” erikoiskuljetuksessa on silti noudatettava liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa erikoiskuljetusten ja erikoiskuljetusajoneuvojen merkinnöistä annettuja määräyksiä (SKAL Kustannus Oy 2014, 209).

Ajoneuvotyyppi	Suurin sallittu mitta (metriä)		
	Korkeus	Leveys	Pituus
Vetoauto ja puoliperävaunu tai hinattava laite	4,4	4,0	30
Vetoauto ja varsinainen perävaunu erikoiskuljetukseen rekisteröity	4,4	4,0	27
Vetoauto ja varsinainen perävaunu	4,4	4,0	25,25
Kuorma-auto (tavallinen)	4,4	4,0	12
Työkoneiden kuljetukseen rakennettu:	4,4	3,5	16
- kuorma-auto	4,4	3,5	20
- traktoriperävaunu			
Moottorityökone omalla voimakoneella	4,4	4,0	20
Traktorin perävaunulla veneen, maatalouteen tai tienpitoon käytettävän koneen taikka laitteen kuljetus	4,4	4,0	20
Turvetuotantoon käytettävän koneen tai traktoriin kytkelyn laitteen kuljetus	4,4	4,0	27
Traktorin perävaunulla pylväiden kuljetus	4,2	2,6	20
Henkilö- ja pakettiautolla veneiden ja purjekoneiden kuljetus	4,2	2,6	20

Kuva 10. Ajoneuvotyyppien suurimmat sallitut mitat (Lähde: SKAL Kustannus Oy 2014, 209).

Erikoiskuljetuksen lupa haetaan Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta (ELY) joko sähköpostilla, faksilla tai postitse. Luvat myöntää manner-Suomessa Pirkanmaan ELY ja Ahvenanmaalla Ahvenanmaan maakuntaliitto. Kuljetusluvassa voi olla määräyksien lisäksi erityisehtoja, joita tulee noudattaa kuljetuksen aikana. Pirkanmaan ELY voi myöntää kuljetusluvan asianomaisen tienpitäjän suostumuksella myös muualla kuin yleisellä tiellä tapahtuvaa kuljetusta varten. Erikoiskuljetuslupa voidaan myös myöntää sellaiselle ajoneuvolle, jota ei ole rekisteröity vain tilapäistä siirtoa varten ilman kuormaa. Pirkanmaan ELY ei myönnä erikoiskuljetuslupaa, jos kyseessä on henkilö- ja pakettiautolla tai traktorilla suoritettavia kuljetuksia (SKAL Kustannus Oy 2014, 210).

4.8.4 Varoitusautot ja erikoiskuljetusten ajonopeudet

Erikoiskuljetukset, joissa mittaylitykset ovat suuria, täytyy käyttää kuljetuksen edessä ja mahdollisesti myös takana varoitusautoa. Erikoiskuljetuksen etupuolelle vaaditaan varoitusauto aina, kun kuormatun ajoneuvon korkeus ylittää viisi metriä. Tällaisen varoitusauton katolla on oltava kyltti, jossa lukee ”KORKEA KULJETUS”. Varoitusautoon tulee asentaa liikenteen turvallisuusviraston hyväksymä varoitustaulu. Varoitustauluja on kolme erilaista: leveä kuljetus, pitkä kuljetus ja korkea kuljetus. Erikoiskuljetus, jonka leveys on suurempi kuin 3,5 metriä, kuljetuksen edessä menevän varoitusauton on käytettävä varoitustaulua ”LEVEÄ KULJETUS”. Kun kyseessä on erikoiskuljetus, jossa kuljetuksen kokonaispituus on yli 25,25 metriä ja leveys on suurempi kuin 3,00 met-

riä, mutta enintään 3,5 metriä tai leveys enintään 3,0 metriä ja pituus yli 30 metriä, on oltava varoitusautossa kyltti katolla, jossa lukee ”PITKÄ KULJETUS”. Mikäli erikoiskuljetus vaatii neljä varoitusautoa, yksi tai useampi näistä voi olla myös poliisiauto hälytysvaloineen (SKAL Kustannus Oy 2014, 216-217).

Erikoiskuljetuksen suurinta sallittua ajonopeutta voidaan alentaa kuljetusten osalta. Kuljetukset, jossa suurin sallittu ajonopeus on enintään 60 km/h:

- kuljetuksen leveys on yli 3,5 metriä
- neljällä renkaalla varustetun akselin massa on yli 13 tonnia
- kahdeksalla renkaalla varustetun akselin massa on yli 20 tonnia
- vähintään neljällä renkaalla varustetulle vähintään kahdesta pendeliakselista muodostuvalle akselilinjalle kohdistuva massa on enintään 14 tonnia

Kuljetukset, jossa suurin sallittu ajonopeus on enintään 40 km/h:

- neljällä renkaalla varustetun akselin massa on yli 15 tonnia
- kahdeksalla renkaalla varustettu akselin massa on yli 23 tonnia
- vähintään neljällä renkaalla varustettuun vähintään kahdesta pendeliakselista muodostuvaan akselilinjaan kohdistuva massa on yli 16 tonnia (SKAL Kustannus Oy 2014, 220).

Täytyy ottaa huomioon myös se, että edellisten nopeusrajoitusten lisäksi erikoiskuljetuksessa ei saa ylittää ajoneuvon suurinta sallittua ajonopeutta. Lisäksi erikoiskuljetuksen aikana, kuljettajalla tulee olla mukana Pirkanmaan ELY:n myöntämä erikoiskuljetuslupa liitteineen ja katsastustoimipaikasta saatu hyväksyntätodistus hinattavan laitteen kytkentälaitteiden, jarrujen ja vetoautoon kytkennän hyväksymisestä. Asiakirjat ja niiden jäljennökset on tarvittaessa esitettävä valvontaviranomaiselle (SKAL Kustannus Oy 2014, 220-221).

5 Kuljettajan asiakirjat

5.1 Ajokortti ja ajo-oikeus

Useat eri säädökset, määräykset ja ohjeet ohjaavat tavaraliikenteen kuljettajaa tieliikenteessä. Monet eri lait pohjautuvat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveihin, kuten esimerkiksi ajokortti-, ammattipätevyys- ja sosiaalilainsäädäntöihin. Edellä mainittujen direktiivien tarkoituksena on yhtenäistää EU:n ja EY:n alueen pätevyysvaatimuksia toimia kuljettajana, jolloin kaikilla ajoneuvon kuljettajilla on samat lähtökohdat ja osaaminen toimia eri kuljetustehtävissä maasta riippumatta. Tietenkin säädöksillä

haetaan myös liikenneturvallisuuden lisäämistä, ottaen samalla huomioon myös kuljettajien työhyvinvointi ja ammatilliset valmiudet (SKAL Kustannus Oy 2014, 115).

Nykyään Suomessa liikenteen turvallisuusvirasto myöntää ajokortin, moottoripyörän harjoitusluvan, opetusluvan, liikenneopettajaluvan, ajokortin ja liikenneopettajaluvan uusimiset sekä lisäksi vahvistaa kansainväliset ajokortit. Liikenteen turvallisuusviraston työtehtäviin kuuluu myös antaa ajokorttien ja muiden eri lupien kaksoiskappaleet sekä peruuttaa ajokorttiluvat tarvittaessa. Poliisille kuuluu ajokiellon ja väliaikaisen ajokielon määräämiset sekä lisäksi poliisi peruuttaa aiemmin mainitut luvat ajokorttilupaa lukuun ottamatta. Poliisin tehtäviin kuuluu myös valvoa ajo-oikeuden haltijan ajokykyä ja ajoterveydentilaa ja tehdä päätöksiä valvonnasta aiheutuvista toimenpiteistä erikseen säädetyillä laeilla (Ajokorttilaki 2:8§).

Henkilöllä on ajo-oikeus, kun ajokortti luovutetaan fyysisesti hänelle. Jos ajo-oikeus vaatii kuljettajantutkinnon suorittamisen, ajo-oikeus alkaa silloin kuljettajantutkintotodistuksen luovuttamisesta, jos sitä luokaltaan vastaavaa ajokorttia tai väliaikaista ajokorttia ei samalla luovuteta. Henkilöllä ei ole ajo-oikeutta, jos:

- henkilö on määrätty ajokieltoon tai väliaikaiseen ajokieltoon
 - henkilö on ajo-oikeuden haltija ja ei noudata alkolukon käyttöä koskevaa ehtoa, joka löytyy ajokorttilain 7 luvun 68 a §:n 2 momentista
 - henkilö ei ole ajokorttiaan uudistanut
 - henkilön ajo-oikeus on rauennut
- (Ajokorttilaki 2:6§)

5.1.1 Ajokorttiluokat ja ajo-oikeuksien laajuudet

Ajokorttiluokat voidaan jakaa kahteen eri ryhmään. Ryhmään 1 kuuluvat ns. ”kevyet ajokorttiluokat” mopon kuljettamisesta henkilöauton ja liikennetraktorin kuljettamiseen. Ryhmään 2 kuuluvat ”raskaat ajokorttiluokat”, jotka ovat linja-autot, kuorma-autot ja näihin luokkiin kuuluvat eri ajoneuvoyhdistelmät (SKAL Kustannus 2014, 116).

Ajo-oikeuden haltijalla on oikeus kuljettaa sellaista ajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää, jonka luokkaa vastaava tunnus löytyy ajokortista (kuva 11). Ajo-oikeuden laajuudella tarkoitetaan ajo-oikeuksien sisältymistä eri ajokorttiluokissa:

- C-luokan ajokortti sisältää C1-luokan ajo-oikeuden
- CE-luokan ajokortti sisältää C1E-luokan ajo-oikeuden
- C1E-, CE-luokan ajokortti sisältää BE-luokan ajo-oikeuden
- Kaikki muut luokat kuin T- ja LT-luokan ajokortit sisältävät AM-luokan ajo-oikeuden
- B-luokan ajokortti sisältää T-luokan ajo-oikeuden

- C1- ja C-luokan ajokortti sisältää LT-luokan ajo-oikeuden
- T- ja LT-luokan ajokortit ovat voimassa vain Suomessa (SKAL Kustannus Oy 2014, 119).

Kuva 11. Esimerkkikuva ajokortista (Lähde: TRAFIN www-sivut, muokattu).

B96-luokkaan kuuluvat ajoneuvoyhdistelmät, joissa vetoautona toimii B-luokan ajoneuvo ja perävaunun kokonaisuudessa on yli 750 kg ja koko ajoneuvoyhdistelmän kokonaisuudessa ylittää 3500 kg, mutta on enintään 4250 kg (kuva 12) (SKAL Kustannus Oy 2014, 116).

Kuva 12. Esimerkkikuva ajokortin kääntöpuolelta, jossa merkintä B96-ajoluokasta (Lähde: TRAFIN www-sivut, muokattu).

B-luokan ajokortti oikeuttaa:

- henkilöä kuljettamaan ajoneuvoja, joiden kokonaisuudessa on enintään 3500 kg ja jotka ovat suunniteltu ja rakennettu kuljettamaan kuljettajan lisäksi enintään kahdeksaa henkilöä.
- henkilöä kuljettamaan ajoneuvoyhdistelmiä, joissa on kokonaisuudeltaan B-luokan vetoauto ja hinattavan ajoneuvon kokonaisuudessa enintään 750 kg.
- henkilöä kuljettamaan ajoneuvoyhdistelmiä, joissa on B-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvon kokonaisuudessa on yli 750 kg, mutta ajoneuvoyhdistelmän kokonaisuudessa on enintään 3500 kg.

BE-luokan ajokortti oikeuttaa henkilöä kuljettamaan ajoneuvoyhdistelmää, joissa on B-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaisuudessa on enintään 3500 kg.

T-luokan ajokortti oikeuttaa henkilöä kuljettamaan traktoreita, joiden suurin rakenteellinen nopeus on maksimissaan 40 km/h. T-luokka oikeuttaa myös kuljettamaan moottorityökoneita ja moottorikelkkoja hinattavine ajoneuvoineen.

LT-luokkaan kuuluvat traktorit, joiden rakenteellinen nopeus on yli 40 km/h ja maksimissaan 60 km/h hinattavine ajoneuvoineen.

C1-luokkaan kuuluvat ajoneuvot, joiden kokonaismassa on yli 3500 kg, mutta enintään 7500 kg ja ovat suunniteltu tai valmistettu siten, että sillä voidaan kuljettaa kuljettajan lisäksi enintään kahdeksaa henkilöä. Lisäksi C1-luokkaan kuuluvat ajoneuvoyhdistelmät, joissa on C1-luokan vetoauto ja hinattava auto kokonaismassaltaan enintään 750 kg. C1-luokkaan eivät kuulu D1- tai D-luokan ajoneuvot.

C1E-luokkaan kuuluvat ajoneuvoyhdistelmät, joissa on C1-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa ylittää 750 kg:n ottaen huomioon, että ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa saa olla enintään 12 000 kg.

C-luokkaan kuuluvat ajoneuvot, joiden kokonaismassa ylittää 3500 kg ja ovat myös suunniteltu tai valmistettu kuljettamaan enintään kahdeksan henkilöä kuljettajan lisäksi. C-luokkaan eivät kuulu D1- tai D-luokan ajoneuvot. C-luokkaan kuuluu myös ajoneuvoyhdistelmät, joissa on C-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on enintään 750 kg.

CE-luokan ajokortilla henkilö voi kuljettaa ajoneuvoyhdistelmiä, joissa on C-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on yli 750 kg. CE-luokkaan kuuluvat myös ajoneuvoyhdistelmät, joissa on C1-luokan vetoauto ja hinattava ajoneuvo, jonka kokonaismassa on yli 750 kg ja ajoneuvoyhdistelmän kokonaismassa ylittää 12 000 kg.

(Ajokorttilaki 2:4§)

5.1.2 Ikävaatimukset

Suomessa jokaisella ajokorttiluokalla on vähimmäisikäraja ajokortin saamiseksi:

- AM-luokassa 15 vuotta
- A1-luokassa 16 vuotta
- A2-luokassa 18 vuotta
- A-luokassa 24 vuotta tai, jos henkilöllä on A2-luokan ajokortti ollut vähintään kahden vuoden ajan, silloin 20 vuotta
- B- ja BE-luokassa 18 vuotta
- C1- ja C1E-luokassa 18 vuotta
- C- ja CE-luokassa 21 vuotta tai, jos henkilöllä on jokin muu kuin nopeutetusti suoritettu kuorma-auton kuljettajan perustason ammattipätevyys, silloin 18 vuotta
- D1- ja D1E-luokassa 21 vuotta
- D- ja DE-luokassa a) 24 vuotta tai, jos henkilö on suorittanut nopeutetusti linja-auton kuljettajan perustason ammattipätevyyden, 23 vuotta tai, jos henkilöllä on jokin muu kuin nopeutetusti suoritettu linja-auton kuljettajan perustason ammattipätevyys, 21 vuotta tai b) D-luokassa 18 vuotta, jos henkilö on suorittanut linja-auton kuljettajan ammatillisen perustutkinnon ja hänellä on muu kuin nopeutetusti suoritettu linja-auton kuljettajan perustason ammattipätevyys
- T- ja LT-luokassa 15 vuotta
(Tolvanen 2015, 14-15).

5.2 Rekisteröintitodistus (tekninen osa)

Valtioneuvoston asetus ajoneuvojen rekisteröinnistä annetun asetuksen muuttamisesta 9 luvun 31 §:n mukaan tavaraliikenteen kuljettajan on pidettävä ajon aikana mukana kuorma-auton rekisteröintitodistuksen I-osaa. Saman pykälän mukaan kuljettajan on esitettävä tarvittaessa rekisteröintitodistus valvovalle viranomaiselle. Jos kuljettajalla on myös perävaunu tai vuokra-ajoneuvo kuljetettavana, tulee hänellä olla myös siitä mukana rekisteröintitodistuksen I-osa tai sen enintään kuusi kuukautta aikaisemmin todistettu jäljennös (Valtioneuvoston asetus ajoneuvojen rekisteröinnistä annetun asetuksen muuttamisesta 9:31§).

5.3 Ammattipätevyyskortti

Lähtökohtaisesti ammattipätevyys koskee kaikkia sellaisia kuljettajia, jotka kuljettavat ajoneuvoja, joiden kuljettamiseen vaaditaan C-, C1 tai LT-luokan ajo-oikeus. Näin ollen myös liikennetraktorin kuljettaminen vaatii tietyissä tapauksissa ammattipätevyyskortin. Poikkeuksena henkilökohtaiset ajot, jotka eivät kuulu ammattipätevyyden piiriin lainkaan. Poliisille tulee tavaraliikenteen kuljettajan esittää kysyttäessä ammattipätevyyskortti (kuva 13) tai ammattipätevyyttä osoittava merkintä ajokortista. (TRAFI 2011).

Jos ajokortissa on erityisehdoissa merkintä numero 95 (kuva 14), on kuljettajalla ammattipätevyys olemassa ja numeron perässä on suluisa päivämäärä mihin asti ammattipätevyys on voimassa (TRAFI 2015). Kuljettajien pätevyysvaatimukset määritellään kuorma- ja linja-autokuljettajien ammattipätevyyslainsäädännössä. Kyseinen lainsäädäntö pohjautuu Euroopan parlamentin ja neuvoston tekemään direktiiviin. Direktiivin tarkoituksena on yhdenmukaistaa kuljettajien pätevyysvaatimuksia ja koulutuksia EU:n alueella (SKAL Kustannus Oy 2014, 123).

Kuva 13. Esimerkkikuva ammattipätevyyskortista (Lähde: Logisteamin www-sivut).

Kuva 14. Esimerkkikuva ammattipätevyyttä osoittavasta merkinnästä ajokortissa (Lähde: Koulutusmaailman www-sivut).

Henkilöille, joille on myönnetty kuorma-auton ajo-oikeus ennen 10.9.2009 ammattipätevyys kuuluu ajo-oikeuteen eli perustason ammattipätevyyskoulutusta ei silloin edellytetä. Jos henkilö on suorittanut tämän päivämäärän jälkeen vähintään C1-ajokorttiluokan, on henkilön käytävä perustason ammattipätevyyskoulutus tavaraliikenteeseen. Ammattipätevyyttä vaaditaan henkilöltä aina, kun hän ajaa työkseen kuorma- tai linja-autoksi rekisteröityä ajoneuvoa. Henkilön tehtävänimike yrityksessä ei ole sidottu ammattipätevyysvaatimukseen. Ammattipätevyyspiiriin eivät kuulu palo- ja pelastustoiminta. Pääsääntönä voidaan pitää, että ammattipätevyyttä vaaditaan henkilöiltä, jotka ajavat kuorma- tai linja-autoa ja tehtävään tai ajosuoritukseen liittyy taloudellinen

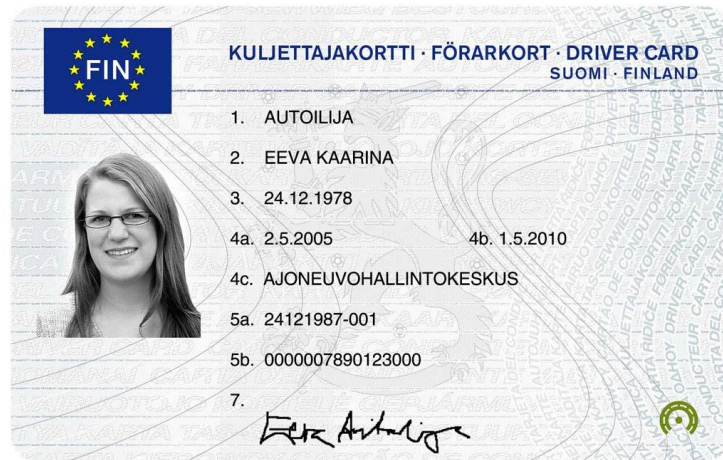
ansaitseminen jollakin tavalla. Ammattipätevyyden puuttuminen kokonaan on rangaistavuudeltaan sama kuin puuttuisi ajo-oikeus kokonaan (SKAL Kustannus Oy 2014, 123).

Ammattipätevyyskoulutus voidaan jakaa kahteen eri osaan: perustason koulutukseen ja jatkokoulutukseen. Perustason ammattipätevyyskoulutuksen suorittaminen hyväksytysti läpi antaa henkilölle ammattipätevyyden viideksi vuodeksi. Jos henkilö haluaa ylläpitää ammattipätevyyden, tulee hänen suorittaa viisi jatkokoulutuspäivää. Perustason ammattipätevyyskoulutus on kestoaltaan 280 tuntia normaalisti, mutta nopeutettuna koulutuksena 140 tuntia. Jatkokoulutuksen kesto on 35 tuntia, joka voidaan jakaa seitsemän tunnin mittaisiin jaksoihin. Koulutuspäivät tulee olla suoritettu koulutusorganisaatiossa, joka on viranomaisen hyväksymä. Jatkokoulutuksen suorittamisen jälkeen koulutusorganisaation tulee lähettää todistus henkilölle kahden viikon kuluessa koulutuksen suorittamisesta. Esimerkiksi seuraavat koulutukset kelpaavat jatkokoulutuspäivien suorittamiseen: asiakaspalvelu ja työhyvinvointi, digipiirturi ja kuljetusalan lainsäädäntö, enakoivan ajon koulutus, hygieniapassikoulutus, tieturva 1 ja 2 koulutukset, trukkikoulutus, työympäristö ja jaksaminen, ADR-koulutukset, työturvallisuuskortti-koulutus, ensiapukoulutukset, henkilönostimen koulutusohjelma, turvallisuuskoulutus ja taloudellinen ajotapakoulutus (SKAL Kustannus Oy 2014, 123-129).

5.4 Kuljettajakortti

Kuljettajakortti (kuva 15) haetaan Ajovarma Oy:n toimipisteestä. Ajovarma Oy:n nettisivuilta löydät lähimmän toimipisteen, jossa voit asioida kuljettajakorttiin liittyvissä asioissa. Kuljettajakortti myönnetään henkilölle, jolla on vähintään BE-luokan ajokortti, asuu vakituisesti Suomessa ja ei ole voimassa olevaa kuljettajakorttia. Henkilö, jolla on toisen Euroopan unionin jäsenvaltiossa myönnetty kuljettajakortti, voidaan vaihtaa Suomessa myönnettävään korttiin. Kuljettajakortti eli ajopiirturikortti toiselta nimeltään on voimassa aina viisi vuotta myöntämispäivästä lähtien. Kun viimeinen voimassaolopäivä lähestyy, kuljettajan täytyy esittää toimivaltaiselle viranomaiselle hakemus kortin uusimisesta aikaisintaan kolme kuukautta ja viimeistään 15 työpäivää ennen kortin voimassaoloajan umpeutumista. Näin toimittuaan jää viranomaisen vastuulle uuden kortin toimittaminen ennen vanhan kortin voimassaoloajan umpeutumista. Vanhaa korttia kuljettaja ei saa heittää pois, vaan hänen on pidettävä se mukana ajossa 28 päivän

ajan vanhentumisen jälkeen ja tarvittaessa esitettävä se valvovalle viranomaiselle tarkastuksessa (SKAL Kustannus Oy 2014, 145).

Kuva 15. Esimerkkikuva kuljettajakortista (Lähde: Työsuojelun www-sivut).

Kuljettaessa analogisella piirturilla varustettua ajoneuvoa, on kuljettajalla oltava mukana kuluvan päivän ja edellisten 28 kalenteripäivän ajopiirturikiekot, tulosteet ja muistiinpanot. Lisäksi jos henkilöllä on kuljettajakortti olemassa, sekin täytyy pitää mukana ajan aikana (SKAL Kustannus Oy 2014, 146).

5.5 Liikennelupa

Liikennelupa koostuu kahdesta eri osasta (kuva 16): liikenneluvan alkuperäiskappaleesta ja luvan oikeaksi todistetuista jäljennöksistä. Voimassa oleva liikennelupa kertoo, että sen haltijalla on oikeus harjoittaa tavaraliikennettä Suomessa. Liikenneluvan jäljennöksiä määrä kertoo mahdollisen ajoneuvojen lukumäärän, jotka ovat luvanhaltijan omistuksessa. Täytyy ottaa huomioon, että luvanhaltijalla voi olla myös ajoneuvoja, jotka eivät vaadi liikennelupaa lainkaan. Esimerkiksi luvanhaltijalla voi olla ajoneuvoja, joilla hän siirtää omia tavaroita paikasta toiseen, jolloin liikennelupaa ei vaadita. Tosin pitää myös muistaa, että luvanhaltijalla, eli yrityksellä voi olla myös ylimääräisiä jäljennöksiä esimerkiksi sen varalta, että kalustoa tulee lisää tai täytyy vuokrata kalustoa toiselta taholta. Tästä johtuen luvanhaltijalla voimassa olevien liikennelupien lukumäärä ei aina mahdollisesti täsmää ajoneuvomäärin, jotka ovat luvanhaltijan omistuksessa. Oranssin kehys rekisterikilven ympärillä kertoo, että kyseinen ajoneuvo on luvallisessa liikenteessä. Luvanhaltijalla on velvollisuus säilyttää alkuperäistä liikenneluvankappaletta toimitiloissaan, eikä sitä saa itse kopioida. Luvanhaltija hankkii omistamiinsa ajoneuvoihin ELY-keskukselta todistuksen liikenneluvasta, joka on todistettu oikeaksi (ELY-

keskus 2015). Suomessa liikenneluvan haltijalla on oikeus harjoittaa luvanvaraista tavaliikennettä kotimaassa ja ulkomailla. Ahvenanmaalla liikenneluvan haltijalla ei ole harjoittamisoikeutta lainkaan, koska siellä liikenteen harjoittaminen vaatii Ahvenanmaan maakuntahallitukselta myönnettävää liikennelupaa. Jotta liikennelupa myönnetään, tulee liikenneluvan hakijan olla hyvämaineinen, oikeustoimikelpoinen, vakavarainen yritys, joka on saanut ammatitaidostaan Ajoneuvohallintokeskuksen myöntämän todistuksen (SKAL 2015).

Kuva 16. Liikenneluvan alkuperäiskappale ja oikeaksi todistettu jäljennös. Luvassa käy ilmi luvan haltija, lupatunnus ja voimassaoloaika. (Lähde: SKAL:n www-sivut).

Kuljettajalla täytyy olla mukana voimassa oleva liikennelupa kuljetuksen aikana. Liikennelupa vaaditaan, kun tavarankuljetus suoritetaan korvausta vastaan. Liikennelupa myönnetään liikenteenharjoittajalle, eikä sitä saa siirtää toiselle liikenteenharjoittajalle. Eli liikennelupaa ei saa vuokrata eikä lainata toiselle liikenteenharjoittajalle, vaan liikennelupa on yrityskohtainen. Liikennelupaa vaaditaan myös työurakoiden tai muiden työkokonaisuuksien yhteydessä, mikäli kuljetusten kokonaiskustannusten osuus koko urakasta tai työkokonaisuudesta on yli 30 %. Liikennelupaa ei tarvita esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa tavarankuljetusta suoritetaan enintään 2000 kilon kokonaisuudessaan ajoneuvoilla tai ajoneuvoyhdistelmillä (SKAL 2015). Jos kuljettajalla ei ole voimassa olevaa liikennelupaa mukana ajon aikana, on hänet tuomittava kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain säännösten rikkomisesta sakkoon. Kuljetusyritys, joka

harjoittaa Suomessa luvanvaraista liikennettä ilman voimassa olevaa liikennelupaa, on tuomittava luvattomasta tavaraliikenteen harjoittamisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi (Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä 8:32§).

Poliisin tulee tarkastaa liikenneluvasta, että siihen on merkitty sama luvanhaltijan nimi kuin rekisteriotteeseen merkitty ajoneuvon yksinomainen haltija. Jos ei näin ole, silloin liikennettä harjoittava syyllistyy mahdollisesti luvattomaan tavaraliikenteen harjoittamiseen ja luvan oikea haltija syyllistyy puolestaan liikenneluvan luovuttamiseen, josta hänet on tuomittava sakkoon. Jos poliisi epäilee, että liikenneluvassa on jotain vialla, poliisilla on mahdollisuus tarkastaa liikennelupanumerolla valtakunnallisesta liikennelupajärjestelmästä (VALLU), ovatko tiedot oikein kirjattu (Hautalahti 2016).

5.6 ADR-kortti

Kuljettajalla täytyy olla ADR-ajolupa (kuva 17) kuljettaessa ajoneuvon kuljetustilassa vaarallisia aineita yli vapaarajan tai kuljettaessa tyhjää puhdistamatonta säiliötä. ADR-ajolupia on viisi erilaista: yhdistetty perusajolupa, perusajolupa, säiliöajolupa, räjähdäajolupa ja radioaktiivisten aineiden ajolupa (Heiskanen 2015, 70).

Kuva 17. Esimerkkikuva ADR-ajoluvasta (Lähde: Koulutusmaailman www-sivut, muokattu).

Yhdistetyn ADR-perusajoluvan saa henkilö, joka suorittaa perusajoluvan, räjähdäajoluvan ja radioaktiivisten aineiden ajoluvan sisältävän yhdistetyn peruskurssin ja sitä vastaavan kokeen hyväksytysti läpi (SKAL Kustannus Oy 2014, 125).

Perus ADR-ajolupa oikeuttaa kuljettamaan muita kuin luokan 1 räjähteitä tai luokan 7 radioaktiivisia aineita. Perus ADR-ajoluvan saa, kun suorittaa peruskurssin ja sitä vastaavan kokeen hyväksytysti läpi (SKAL Kustannus Oy 2014, 125).

ADR-säiliöluvan saa, kun suorittaa yhdistetyn peruskurssin ja säiliökuljetusten erikoiskurssin. ADR-säiliöluvan saa myös, jos henkilö suorittaa peruskurssin ja säiliökuljetusten erikoiskurssin. Kumman tavan henkilö valitsee, tulee hänen suorittaa molemmissa hyväksytysti kokeen läpi (SKAL Kustannus Oy 2014, 125).

ADR-räjähdeajoluvan saa, kun suorittaa peruskurssin ja luokan 1 räjähteiden erikoiskurssin sekä suorittaa hyväksytysti kokeen läpi (SKAL Kustannus Oy 2014, 125).

ADR-radioaktiivisten aineiden ajoluvan saa, kun suorittaa hyväksytysti peruskurssin ja luokan 7 radioaktiivisten aineiden erikoiskurssin (SKAL Kustannus Oy 2014, 125).

5.7 Rahtikirjat

Tavaraliikenteessä kuljetuksen keskeisin asiakirja on rahtikirja, vaikka sitä ei tarvitse pitää mukana ajon aikana ja ei ole näyttövelvollisuutta poliisille. Rahtikirjassa (kuva 18) on merkinnät muun muassa kuljetettavasta tavarasta, vastaanottaja, lähettäjä, lähtö- ja noutopaikka, rahdinmaksaja sekä tarvittaessa kuljetuksesta riippuen kuljetukseen liittyviä ohjeistuksia. Jos lähetys koostuu useasta eri kolloista, tulee rahtikirjassa olla merkintä jokaisesta kolloista erikseen. Kollilla tarkoitetaan kuljetettavan tavaran lukumäärää. Tavarantoimittajalla on vastuu siitä, että rahtikirjaan merkitty tavara vastaa vastaanottamaansa tavaraa ja tiedot ovat oikein kirjattu rahtikirjaan. Teknologian kehittyessä on myös rahtikirjat siirtyneet osittain myös sähköiseen muotoon, joka liikkuu asiakkaan ja kuljetuspalvelun tarjoajan välillä. Rahtikirjassa oleva rahtikirjanumero pyritään tekemään 12 merkin pituiseksi, jotta lähetystä voidaan seurata tai paikantaa virheettä (Logistiikan Maailma 2016).

RAHTIKIRJA FRAKTSEDEL						
Lähtöpaikka/Alue KL-DEMO OY AB METSÄLÄNTIE 2 00620 HELSINKI TIINA TILAAJA OSO 1234 567		Asiakasnumero 11223344 Sopimuksen numero 11223344-20 Tilausnumeron 8003051709		Lähtöpaikka/vastanottajan vastaanottamispäivä 3.1.2013 Lähtöpaikan viite/Asiakasnumeron viite 141009553365		Numeronumerot 141009553365
Vastaanottaja/Postapaino VASTAANOTTAVA OY TOIMITUSKUJA 6 00100 JOENSUU VEIKKO VASTAANOTTAJA OSO 7654 321		Asiakasnumero Sopimuksen numero		Kuljetusorganisaatio/Postilaitos/Transportör/Postgöbetsbolag KIITOLINIA		
Lähtöpaikka/vastanottajan vastaanottamispäivä (Lähtöpaikka/vastanottajan, ggb)		NOUTO-OSOITE OY NOUTOTIE 3 00100 HELSINKI		Postinumerot/Postadressnummer 141009553365		
Vastaanottaja/Postapaino VASTAANOTTAVA OY TOIMITUSKUJA 6 00100 JOENSUU		Asiakasnumero Sopimuksen numero		Kuljetusorganisaatio/Postilaitos/Transportör/Postgöbetsbolag SAAPUMISESTA ILMOITETTAVA ENNAKKOON VASTAANOTTAJALLE, PUH. OSO 765 421.		
Lähtöpaikka/vastanottajan vastaanottamispäivä (Lähtöpaikka/vastanottajan, ggb)		VASTAANOTTAVA OY TOIMITUSKUJA 6 00100 JOENSUU		Asiakasnumero Sopimuksen numero		
Määrä/Vara Antal/stk	Kuljetus ja -väli Kulltransport och -väg	Stuokki, yksinöt ja VMI-työkäsit Stuokki, ensimäinen ja ADR-tiedot	Kuusi (Kodi)	Postin, kg	Tilausnum. /Mitt nr	
	1 EUR-LAVA	KOIVUKLAPEJA		500		
Lähtöpaikan lisäksi yhteensä Sendingsinformation, totalt		Kuusi kullinot 1	Lisensin/Pakettin 0	Postin, kg 500	Kuljetuspa. Postin nr	
Tilausnum. /Tilläggsnummer		Postin tyyppi /Sommittelse/Tilläggsnummer/Sendingsnummer				
Tilauksen, postin, aikojen ja viiteiden yhteinen						
Tilausnum. /Tilläggsnummer ja viiteiden yhteinen						
Tilausnum. /Tilläggsnummer ja viiteiden yhteinen						
Vastaanottaja, postin, aika ja allekirjoitus Postgöbetsbolaget, datum, tid och underskrift		Lähtöpaikka, postin, aika ja allekirjoitus Postgöbetsbolaget, datum, tid och underskrift			Lähtöpaikka, postin, aika ja allekirjoitus Postgöbetsbolaget, datum, tid och underskrift	
					NOUTO-OSOITE OY	
Tilausnum. /Tilläggsnummer ja viiteiden yhteinen						

Kuva 18. Esimerkkikuva rahtikirjasta (Lähde: Logistiikanmaailman www-sivut).

Kansainvälisessä tavaraliikenteessä käytetään rahtikirjaa CMR (Convention relative au contrat de transport international de Marchandises par route). Autorahtikirja on lähettäjän ja rahdinkuljettajan välinen kuljetussopimus, jonka molemmat osapuolet pitää allekirjoittaa. Tavarantoimittajan on vastuussa rahtikirjaan merkittyjen tietojen oikeellisuudesta. Rahtikirjasta otetaan vähintään kolme kopiota, joista yksi menee lähettäjälle, yksi vastaanottajalle ja viimeinen kuljettajalle kuljetusta varten. Lisäksi on mahdollista, että joudutaan ottamaan lisää kopiota esimerkiksi tullia varten. Autorahtikirjaakin käytetään usein sähköisesti, mutta käytäntö on sama kuin normaalissa rahtikirjassa eli kuljettajalla tulee olla mukana tulostettu versio autorahdikirjasta kansainvälisessä kuljetuksesta (Logistiikan Maailma 2016).

Vaarallisten aineiden kuljetuksissa tavarán lähettäján on aina annettava kuljettajalle, joka suorittaa kuljetuksen rahtikirja tai vastaava lähetyssasiakirja kuljetuksesta. Vaikka kuljetus olisi vaarallisten aineiden osalta alle vapaarajan, tulee lähettäján silti antaa kuljettajalle rahtikirja. Kuten normaalissa kansainvälisessä tavaraliikenteessä käytetään CMR-rahtikirjaa, niin vaarallisten aineiden osalta käytetään myös CMR-rahtikirjaa, jos kyseessä on kansainvälisestä vaarallisten aineiden kuljetuksesta (Heiskanen 2015, 74). Vaarallisten aineiden rahtikirja on pakko näyttää poliisille heidän pyydettyä sitä.

Lähettäján antamassa rahtikirjassa (kuva 19) koskien vaarallisten aineiden kuljetusta täytyy olla seuraavat merkinnät:

- UN-numero (eli YK-numero), esimerkiksi UN 1234
 - aineen virallinen nimi aineluettelossa
 - varoituslipukkeen numero, esimerkiksi (2.1) heti aineen nimen jälkeen
 - kokonaismäärä vaarallisesta aineesta joko tilavuutena, bruttomassana tai nettomassana
 - lähettäján yhteystiedot
 - vastaanottajan yhteystiedot
 - jos kyseessä luokan 1 räjähteet, varoituslipukkeen sijaan luokituskoodi vaarallisuudesta ja yhteensopivuusryhmán kirjain. Esimerkiksi 1.1C
 - pakkausryhmä, jonka eteen merkitään kirjaimet PG (Packing Group). Esimerkiksi PG 1 jos vaaralliselle aineelle on merkitty pakkausryhmä
 - kollien lukumäärä ja kuvaus sisällöstä
- (Heiskanen 2015, 74-75).

Lähettiläjä Avsändaren		Asiakasno Kundnr	Lähetyspäivämäärä Avsändningsdatum	Numero Nummer	
Vakkiville Oy		1234	24.06.2015	20112031	
Vakkitie 1 70460 Kuopio		Sopimusno Avtalnr	Lähettiläjän viite Avsändarens referens		
			aiv30		
			Vastaanottajan viite Mottagarens referens		
			Kalle Aaltonen		
Vastaanottaja Mottagare		Asiakasno Kundnr	Rahdin kuljettaja/huoltaja Transportforetag/Speditör		
Maatalouskauppa Oy		567	Rahti-Veikko Oy		
Heinätie 20 05800 Hyvinkää		Sopimusnro Avtalnr			
Lähtöpaikka/nouto-osoite Avsändningsort/avhämtningsadress		(Lähtöas., raide Avsändningsst., spår)			
Vakkiville Oy Vakkitie 1 70460 Kuopio					
Määräpaikka/toimitusosoite Bestämelseort/leveransadress		(Määräas., raide Bestämelsest., spår)			
Maatalouskauppa Oy Heinätie 20 05800 Hyvinkää		Rahdinmaksaja Frakttalare	Asiakasno Kundnr		
		Vakkiville Oy	1234		
		Vakkitie 1 70460 Kuopio	Sopimusno Avtalnr		
Merkki/nro Märkenr	Kollikeru ja -laji Kollantall och -slag	Sisältö, ulkomitat ja VAK-merkinnät Innehåll, yttermått och ADV-ankmärningar	(Koodi) (Kod)	Brutto, kg	Tilavuus, m ³ Volym
	48 Kanisteri AIV-liuos			1920	1,44
UN 1779, MUURAHAIHAPPO, 8, II					
Lähetysten tiedot yhteensä Sändningsinformation, totalt		Kollit Kolliantal	Tilavuus m ³	Lavametrit Flakmeter	Brutto, kg
		48	2 m ³	2	1920
Lisäohjeet Tilläggsinstruktioner		Jälkivaatimus, maksuviite Bet.ref för efterkrav			
		Jälkivaatimus, tilinro Kontonr för efterkrav			
		Jälkivaatimus Efterkrav			
Muut tiedot / toimituslauseke Tilläggsuppgifter / leveransklausul		Rahti Frakt			
		Lisät Extra avgift			
		+ Alv. Moms			
Varaumat, pvm, aika, paikka ja kulitus Förebehåll, datum, tid, ort och kvittering		Käteinen yht. Kontant tot.			
		Käteismaksu, pvm, paikka ja kulitus Kontantbetalning, datum, ort och kvittering			
1	2	3	4	5	6
Vastaanottaja, pvm, aika ja allekirjoitus Mottagare, datum, tid och underskrift		Otettu kuljetettavaksi, kuljettaja, pvm, aika ja allekirjoitus Mottaget för transport, chaufför, datum, tid och underskrift			Lähettiläjä, pvm, aika ja allekirjoitus Avsändare, datum, tid och underskrift
		24.6.2015 klo 14.00 Kalle Kaara Kalle Kaara			24.6.2015 klo 14.00 Ville Vaara Ville Vaara
		Nimenselvennykset Namnförtydliganden			

1

Kuva 19. Esimerkkikuva ADR-rahtikirjasta (Lähde: Heiskanen 2015, 141).

5.8 Kuljettajatodistus

Kuljettajatodistuksen käyttöönotosta on säädetty Euroopan parlamentin ja Neuvoston asetuksessa (EY) N:o 484/2002 (Euroopan parlamentin ja Neuvoston asetus 2002). Liikenteenharjoittaja, joka on yhteisöluvan haltija, on haettava kuljettajatodistus jokaiselle kuljettajalle, joka ei ole jonkin EU-jäsenvaltion kansalainen tai Suomessa pitkään asunut kolmannen maan kansalainen. Kuljettajatodistus on liikenneharjoittajakohtainen, joka tarkoittaa, että jos kuljettaja työskentelee useammassa kuljetusyrityksessä, tulee hänellä olla jokaisesta eri kuljetusyrityksestä oma kuljettajatodistus. Lisäksi kuljettajalla täytyy olla tarvittavat ammattipätevyyskoulutukset suoritettu (ELY-keskus 2015). Miksi kuljettajatodistusta täytyy hakea liikenteenharjoittajan toimesta? Kuljettajatodistuksella kuljettaja pystyy tarvittaessa todistamaan laillisen työsuhteensa liikenneharjoittajan kanssa, ja että liikenteenharjoittaja on sitoutunut noudattamaan kuljettajan kohdalla työehtosopimusta. Kuljettajatodistus on niin kauan voimassa kuin sen myöntämisedellytykset täyttyvät, mutta kuitenkin enintään viisi vuotta kerrallaan (Euroopan parlamentin ja Neuvoston asetus 2009).

5.9 Muut asiakirjat

Ajoneuvossa tulee olla ajopiirturin tarkastustodistus mukana, kun sillä ajetaan yleiselle liikenteelle tarkoitetulla tiellä. Ajopiirturin tarkastustodistuksella todistetaan, että ajoneuvossa oleva ajopiirturi on toimiva ja se on tarkastettu hyväksytysti läpi (Kankaanpää 2014, 7).

Nopeudenrajoitin on pakollinen kaikissa raskaassa kalustossa. Nopeudenrajoittimen tehtävä on rajoittaa raskaan kaluston suurinta mahdollista ajonopeutta 90km/h, joten ajoneuvossa täytyy olla todistus nopeudenrajoittimen tarkastuksesta ja tarvittaessa esitettävä se valvovalle viranomaiselle. Nopeudenrajoittimen toimivuuden, arvojen tarkastuksen ja mahdollisen korjaamisen takia se täytyy tarkastaa joka vuosi (Kankaanpää 2014, 8).

Jos ajoneuvossa on takalaitanostin, tulee kuljettajalla olla takalaitanostimen tarkastuspöytäkirja mukana ajon aikana. Tarkastuspöytäkirjaa tulee säilyttää vähintään kaksi vuotta ja sen on oltava nostimen mukana tai sen välittömässä läheisyydessä. Takalaitanostin on sen toimintakunnon varmistamiseksi tarkastettava vuoden välein. Tarkastuk-

nessa mahdolliset havaitut turvallisuuteen liittyvät viat tai puutteet tulee tarkastajan merkitä tarkastuspöytäkirjaan (Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö 2002, 6).

6 Kuljettajan asiakirjojen esittely (produkti)

Opinnäytetyöni pohjalta tein esitteen (liite 1), johon kokosin työssäni mainitut tavaraliikenteen kuljettajan asiakirjat, joita ovat ajokortti, rekisteröintitodistus, ammattipätevyyskortti, kuljettajakortti, liikennelupa, ADR-kortti, rahtikirjat, kuljettajatodistus, ajo- ja ajoneuvon tarkastustodistus, nopeudenrajoittimen tarkastustodistus ja takalaitanostimen tarkastuspöytäkirja. Esitteessä on kuvat jokaisesta asiakirjasta, joihin on merkitty punaisella numeroin kunkin asiakirjan eri merkintäkohtia.

Esitteen tarkoituksena on esitellä tavaraliikenteen kuljettajan asiakirjat. Tein esitteestä tarkoituksella hyvin yksinkertaisen ja helppolukuisen, koska uskon selkeän esitteen palvelevan parhaiten lukijaa. Esite antaa tarvittaessa tukea myös poliisiopiskelijoille, jotka ovat kiinnostuneita tavaraliikenteessä esiintyvistä asiakirjoista. Esitteeseen kuuluu kanssi- ja takalehden lisäksi 15 sivua, joista jokaisella on esitelty yksi asiakirja kerrallaan. Esitteen toisen sivun tarkoitus on esitellä produkti lukijalle.

7 Pohdinta

7.1 Toiminnallinen opinnäytetyöprosessi

Kokonaisuutena opinnäytetyöprosessi oli aivan uusi, koska minulla ei ole aikaisempaa kokemusta opinnäytetyön tekemisestä. Ennen opinnäytetyön aloittamista suoritin tutkimus-, kehittämis- ja innovointi -kurssin, joka antoi hyvän teoriapohjan ja valmiuden aloittaa opinnäytetyön tekemisen. Tämä toiminnallinen opinnäytetyöprosessi on vienyt jonkun verran enemmän aikaa mitä kuvittelin, mutta mielenkiinto on säilynyt loppuun saakka, koska aihe on entuudestaan tuttu ja ajankohtainen.

Tiesin jo ennen tämän prosessin aloittamista, että tulen tekemään toiminnallisen opinnäytetyön liittyen raskaaseen liikenteeseen. Toiminnallinen opinnäytetyö kiinnosti minua enemmän kuin kvalitatiivinen tai kvantitatiivinen tutkimus, sillä halusin tehdä työhöni jonkin konkreettisen produktin, joka pystyisi tarvittaessa palvelemaan myös muita.

7.2 Produktin tekeminen ja arviointi

Ensimmäiseksi lähdin pohtimaan sitä, minkä tyyllisen produktin halusin tehdä opinnäytetyöhöni. Alusta lähtien tarkoitukseni oli tuottaa jostakin aihealueesta selkeä ja helpolukuinen esittely tai opas, jota myös muut voisivat hyödyntää omassa työssään. Opinnäytetyön teoriaosuuden jälkeen päädyin lopulta tekemään selkeän esitteen, jossa esittelen (liite 1) erilaisia tavaraliikenteen kuljettajan asiakirjoja, joista kirjoitin tarkemmin aikaisemmin tässä opinnäytetyössäni. Produktissa esittelen jokaisen asiakirjan omalla sivullaan, johon liitin asiakirjasta kuvan ja punaisin numeroin merkittviä kohtia.

Ihan ensimmäiseksi tein produktina oppaan, jonka tarkoitus oli opastaa poliisia valvomaan tavaraliikenteen kuljettajalta vaadittavia asiakirjoja. Tehdessäni opasta, minulle tuli vastaan erilaisia ongelmia liittyen oppaan käytännöllisyyteen ja lainsäädäntöjen puutteellisuuteen itse oppaasta. Keskustelin ohjaajani Petri Tuomisen kanssa asiasta ja päädyin vaihtamaan oppaan esitteeseen. Tällä muutoksella sain mielestäni aikaiseksi palvelevan ja helpolukuisen esitteen, johon olen itse tyytyväinen.

Mielestäni tämän opinnäytetyöprosessin lopputuloksena syntynyt produkti on onnistunut. Produktin ensimmäisen version esitettyäni seminaarissa sain ohjaajaltani ja muilta kollegoiltani hyviä neuvoja ja kehitysohjeita, joista oli suuri apu produktin toteuttamisessa ja viimeistelyssä. Produktin asiasisällön oltua valmis viimeistelin ulkoasun näyttämään selkeältä ja hyvältä.

7.3 Lähdekritiikki

Opinnäytetyön kirjoittajan täytyy löytää kirjallisuudesta ja esimerkiksi Internetistä luotettavia lähteitä ja suhtautua niihin kriittisesti. Lähteitä valittaessa täytyy kiinnittää huomiota lähteen kirjoittajan tunnettavuuteen. Tunnettavuudella tarkoitetaan, onko kirjoittajalla aikaisempia kirjoituksia vai onko kyseessä hänen ensimmäinen kirjoitus. Lähdeä tulee myös arvioida objektiivisuuden näkökulmasta, joka tarkoittaa sitä, että kirjoittaja on kirjoittanut tekstin yleisestä näkökulmasta (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2014, 113–114).

Mielestäni opinnäytetyössä on hyvä käyttää mahdollisimman tuoreita ja alkuperäisiä lähteitä niiden paremman luotettavuuden ja ajankohtaisuuden takia. Nykyaikana tieto vanhentuu nopeasti. Esimerkiksi 10 vuotta sitten kirjoitetusta kirjasta saatava tieto voi

olla hyvinkin vanhentunutta aihepiiristä riippuen. Käytin tässä opinnäytetyössäni mahdollisimman tuoreita lähteitä ja kiinnitin erityisesti huomiota lähteiden kirjoittajaan. Suurin tietolähteeni opinnäytetyössäni oli SKAL Kustannus Oy:n kirjoittama ammattipätevyysoppikirja tavaraliikenteestä. Pidän itse sitä luotettavana lähdemateriaalina, vaikka kyseessä on oppikirja, koska siinä olevat tiedot perustuvat voimassa oleviin lakeihin, sitä käytetään opetusmateriaalina ja kirja on julkaistu vuonna 2014. Ennen opinnäytetyön kirjoittamisen aloittamista, ongelmaksi muodostui lähteiden vähyys. Lopulta löysin mielestäni hyvin sekä kirjallisuuslähteitä että Internet-lähteitä, joita pystyin hyödyntämään opinnäytetyössäni.

LÄHTEET

ELY-keskus 2015: Tavaraliikenne ja tavaraliikenneluvat. Luettavissa: <https://www.ely-keskus.fi/web/ely/tavaraliikenne>. Luettu: 28.9.2016.

ELY-keskus 2015: Tavaraliikennelupa. Luettavissa: <https://www.ely-keskus.fi/web/ely/tavaraliikennelupa>. Luettu: 28.9.2016.

Euroopan parlamentin ja Neuvoston asetus 2002: Euroopan parlamentin ja Neuvoston asetus (EY) N:o 484/2002. Luettavissa: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:076:0001:0006:FI:PDF>. Luettu: 9.12.2016.

Euroopan parlamentin ja Neuvoston asetus 2009: Euroopan parlamentin ja Neuvoston asetus (EY) 1072/2009. Luettavissa: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:300:0072:0087:FI:PDF>. Luettu: 9.12.2016.

Hautalahti, Pasi 2016: ELY-Keskus, lupapäällikkö, sähköposti 12.12.2016.

Heiskanen, Erkki 2015: ADR Kuljettajan käsikirja 2015-2017, Suomen Kuljetusturva Oy.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2014: Tutki ja kirjoita, Tammi.

Kankaanpää, Pekka 2014: Kuljettajan käsikirja. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/77973/Kuljettajan_kasikirja_Salattuliite_Pekka_Kankaanpaa.pdf?sequence=1. Luettu: 12.12.2016.

Kulmala, Kari 2008: Käsikirja raskaan liikenteen valvojille, GDESIGN BEST BOOKS.

Kulmala, Kari 2009: Käsikirja raskaan liikenteen valvojille, Poliisiammattikorkeakoulu, Tutkielma.

Liikennejärjestelmä 2016: Kotimaan tavaraliikenne. Luettavissa: <http://liikennejarjestelma.fi/palvelutaso/liikennetyypit/kotimaan-tavaraliikenne/>. Luettu: 28.9.2016.

Logistiikan Maailma 2016: Maantiekuljetukset – tietovirrat. Luettavissa: http://www.logistiikanmaailma.fi/wiki/Maantiekuljetukset_%E2%80%93_tietovirrat. Luettu: 9.12.2016.

Logistiikan Maailma 2016: Kansainvälinen autorahtikirja (CMR). Luettavissa: [http://www.logistiikanmaailma.fi/wiki/Kansainv%C3%A4linen_autorahtikirja_\(CMR\)](http://www.logistiikanmaailma.fi/wiki/Kansainv%C3%A4linen_autorahtikirja_(CMR)). Luettu 9.12.2016.

Piipponen, Seppo 2005: Näkökulmia poliisin liikenneturvallisuustyöhön, Edita Prima Oy.

Poliisi 2016: Raskaan liikenteen valvonta. Luettavissa:
https://www.poliisi.fi/liikenneturvallisuus/raskaan_liikenteen_valvonta. Luettu:
 6.10.2016.

SKAL Kustannus Oy 2014: Ammattipätevyysoppikirja – Tavaraliikenne, Forssa Print.

SKAL 2015: Liikennelupa. Luettavissa:
http://www.skal.fi/tietoa_meista/tietoa_kuljetusalasta/liikennelupa. Luettu: 29.9.2016.

SKAL 2015: Tavaraliikenteen yrittäjäkurssit. Luettavissa:
<http://www.skal.fi/liikenneyrittaja>. Luettu: 13.12.2016.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2002: Taka- ja sivulaitenostimien tarkastus, Öhrling Tam-
 pere

Tolvanen, Matti 2015: Tieliikenteen käsikirja 2015, Bookwell Oy.

TRAFI 2011: Usein kysyttyä. Luettavissa:
http://www.trafi.fi/tietopalvelut/usein_kysyttya/tieliikenne_-_ammattiliikenne. Luettu:
 7.12.2016.

TRAFI 2015: Ajokortin ehdot ja rajoitukset. Luettavissa:
http://www.trafi.fi/tieliikenne/minulla_on_ajokortti/ajokortin_ehdot_ja_rajoitukset. Lu-
 ettu: 7.12.2016.

TRAFI 2015: Kytkentäkatsastus. Luettavissa:
http://www.trafi.fi/tieliikenne/katsastus/muut_katsastukset/kytkentakatsastus. Luettu:
 21.1.2017.

TRAFI 2016: Määräaikaikatsastus. Luettavissa:
<http://www.trafi.fi/tieliikenne/katsastus/maaraaikaikatsastus>. Luettu: 1.11.2016.

TRAFI 2016: Ajoneuvoluokat. Luettavissa:
<http://www.trafi.fi/tieliikenne/ajoneuvoluokat>. Luettu: 23.11.2016.

TRAFI 2016: Nopeusrajoitukset. Luettavissa:
http://www.trafi.fi/autoilu/auton_kaytto/nopeusrajoitukset. Luettu: 24.11.2016.

LITTEET

Liite 1. Esite tavaraliikenteessä käytettävistä kuljettajan asiakirjoista.

LIITE 1. Esite tavaraliikenteessä käytettävistä kuljettajan asiakirjoista.

ESITE TAVARALIIKENTEESSÄ KÄYTETTÄVISTÄ KULJETTAJAN ASIAKIRJOISTA

2017

Lukijalle

Tämä esite on tarkoitettu poliisille ja erityisesti myös poliisiopiskelijoille. Esitteestä löydät selkeitä numeroituja kohtia tavaraliikenteen kuljettajien asiakirjoista. Esite pohjautuu tekemääni opinnäytetyöhön.

Esitteeseen on liitetty mallikuvat erilaisista asiakirjoista, joihin on merkitty punaisiin numeroihin erilaisia kohtia, jotka sinun on hyvä tietää ja ottaa huomioon katsoessasi asiakirjoja. Jokaisen mallikuvan yläpuolelle on kirjoitettu kuvaus, mitä kukin numero tarkoittaa kyseisessä asiakirjassa.

Toivottavasti tästä esitteestä on sinulle apua tavaraliikenteen parissa.

Terveisin,

Timo Muikku

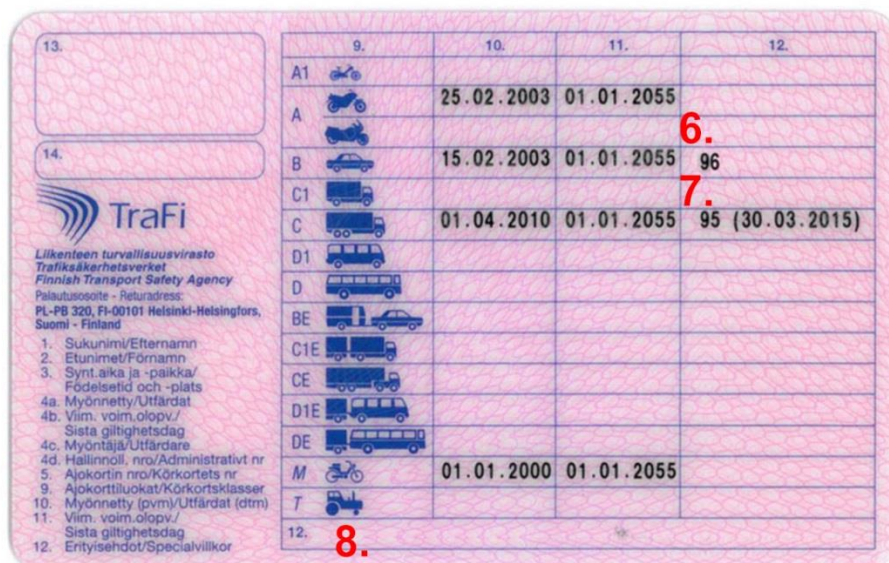
Poliisiammattikorkeakoulu

Ajokortti

1. Kuva
2. Perustiedot
3. Viimeinen voimassaolopäivä
4. Ajokorttiluokat
5. Henkilötunnus

6. Esimerkki B96-merkintäkohdasta
7. Esimerkki ammattipätevyysskoodi 95 -merkinnästä
8. Erityisehdot, esimerkiksi silmälasien tarve

Katsastustodistus

1. Ajoneuvon tiedot
2. Ajoneuvossa havaitut viat tai puutteet
3. Katsastus hyväksytty/hylätty
4. Seuraavan määräaikaikatsastuksen aikaväli
5. Päiväys ja katsastajan allekirjoitus

K1 KATSASTAJAT		Katsastustodistus			
Katsastustodistus on pidettävä ajossa mukana.					
1. Ajoneuvon tiedot					
Rekisteritunnus:	Käyttöönottopäivä:	Ajoneuvon merkki:	Ajoneuvon malli:	Matkamittarin lukema:	
1. AAA-111	19.12.2013	Volvo	Kuorma-auto	49126 km	
Valmistenumero:	Kansallisuustunnus:	Ajoneuvoluokka:	Suoritteet:	Asiakas:	
AA0A00A00AA000000	FIN	N1	Määräaikaikatsastus	005 - Autolitto	
2. Iskunvaimennintesti			3. Jarrujen mittaus		
Vasen	Oikea	Ero	Vasen	Oikea	Ero Salittu ero
Käytetty mittalaite:			Kokonaisjarruvoima: Käytetty mittalaite:		
4. Pakokaasujen päästömittaus			5. Muut tarkastukset, sekä huomautukset		
Päästöt tyhjäkäynnillä		Päästöt kierroksilla	OBD-järjestelmän tarkastus: Hyväksytty		
Käytetty mittalaite:					
2. Havaitut viat ja puutteet					
7. Päätös					
3. Hyväksytty			4. Seuraavan määräaikaikatsastuksen ajankohta: 19.8.2018 - 19.12.2018		
5. Päiväys: 30.08.2016 Katsastaja: Katsastaja Antti					
<small>Määräaikaikatsastus on suoritettu ajoneuvon (1090/2002) ja veljoneuvoston asetuksen 1245/2002 mukaisesti. Katsastuksessa ajoneuvosta on tarkastettu direktiivin 2009/40/EY (muutettuna direktiivillä 2010/48/EU) mukaiset kohteet. Jäikkeitä tarkastuksen yhteydessä tarkastetaan vain määräaikaikatsastuksessa havaitut viat. Määräaikaikatsastuksessa hylätyn ajoneuvon viat ja puutteellisuudet on korjattava mahdollisimman pian. Tämän katsastuspäätöksen voi hakea oikeuslain mukaisesti muutettuna Trafilta. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa katsastuspäätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimuksen käsittelystä peritään Trafin maksusasetuksen mukainen hinta. Lisätietoja oikaisuvaatuksesta: http://www.trafi.fi/etelainen/katsastukset/oikaisuvaatimus.</small>					

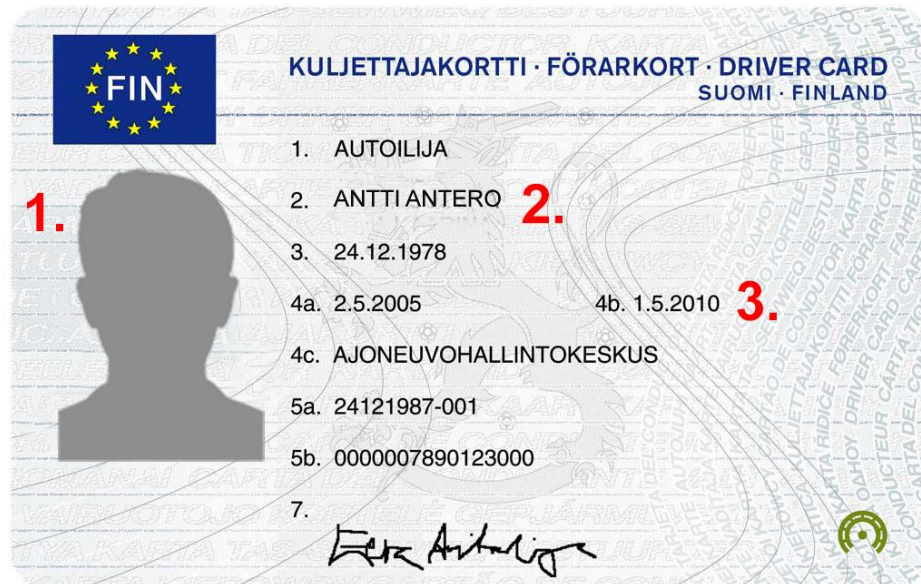
Ammattipätevyyskortti

1. Kuva
2. Perustiedot
3. Viimeinen voimassaolopäivä
4. Ammattipätevyyskortissa tarvittavat korttiluokat

Kuljettajakortti

1. Kuva
2. Perustiedot
3. Viimeinen voimassaolopäivä

Yhteisöluvan (liikennelupa) oikeaksi todistettu jäljennös

1. Lupanumero, <https://vallu.ahtp.fi> (voit tarkastaa luvan voimassaoloajan)
2. Luvanhaltija
3. Viimeinen voimassaolopäivä
4. ELY-keskuksen allekirjoitus ja leima

FIN ¹⁾

EUROOPAN YHTEISÖ
ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Päätöstunnus 926078
Diaarinumerot 111/24/2017

OIKEAKSI TODISTETTU JÄLJENNÖS N:o TYJ-612394 (TY-612393) 1.
toisen lukuun harjoitettavaa maanteiden kansainvälistä tavaraliikennettä varten

Tämän liikenneluvan haltija ²⁾ KULJETUSYRITYS OY 2174598-4

2. MALLIKATU 1 A
60100 SEINÄJOKI

saa harjoittaa toisen lukuun kansainvälistä tavaraliikennettä maantiellä, toisen lukuun tehdyillä matkoilla tai matkojen osilla yhteisön alueella, siten kuin maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä 21 päivänä lokakuuta 2009 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1072/2009 säädetään ja tämän liikenneluvan yleisten edellytysten mukaisesti.

Liikenteestä vastaava henkilö: MALLIKAS MATTI TAPANI 221270

Tämä liikennelupa on voimassa 13.1.2017 - 12.1.2022 **3.**

Annettu	SEINÄJOKI	13.1.2017
	(paikka)	(aika)

4.
Pasi Hautalahti

Lupapääallikkö

Maksu 95 €

1) Jäsenvaltioiden tunnukset. (B) Belgia, (BG) Bulgaria, (CZ) Tšekki, (DK) Tanska, (D) Saksa, (EST) Viro, (IRL) Irlanti, (GR) Kreikka, (E) Espanja, (F) Ranska, (I) Italia, (CY) Kypros, (LV) Latvia, (LT) Liettua, (L) Luxemburg, (H) Unkari, (MT) Malta, (NL) Alankomaat, (A) Itävalta, (PL) Puola, (P) Portugali, (RO) Romania, (SLO) Slovenia, (SK) Slovakia, (FIN) Suomi, (S) Ruotsi, (UK) Yhdistynyt kuningaskunta.
2) Liikenteenharjoittajan nimi tai toiminimi ja täydellinen osoite.
3) Liikenneluvan antavan toimivaltaisen viranomaisen tai elimen allekirjoitus ja leima.

Kuvan lähde: ELY-keskus Pasi Hautalahti

Kotimaan tavaraliikennelupa

1. Lupatunnus, <https://vallu.ahtp.fi> (voit tarkastaa luvan voimassaoloajan)
2. Luvanhaltija
3. Liikenteestä vastaava henkilö
4. Liikennealue
5. Luvan viimeinen voimassaolopäivä
6. ELY-keskuksen allekirjoitus ja leima

<p>ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS KOTIMAAN TAVARALIKENNELUPA</p> <p>Lupatunnus T-612395 1.</p> <p>Alvar Aallon katu 8 60100 SEINÄJOKI Päätöstunnus 926079 Puhelin 0295 027 500 Ratkaisupvm 13.1.2017 Telefax (05) 414 3020 Kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi Diaarinumerot 111/24/2017</p>	
<p>Luvanhaltija</p> <p>2. KULJETUSYRITYS OY 2174598-4 MALLIKATU 1 A 60100 SEINÄJOKI</p> <p>3. Liikenteestä vastaava henkilö MALLIKAS MATTI TAPANI 221270</p> <p>4. Liikennealue Koko maa (ei Ahvenanmaa)</p>	<p>Aikaisempi lupa -</p> <p>Luvan voimassaoloaika 5. 13.1.2017 - 12.1.2022 Uusi lupa</p>
<p>LUPAEHDOT</p> <p>1. Alkuperäinen liikennelupa on oltava mukana ajoneuvossa li harjoitettaessa. Ajoneuvon tulee olla luvanhaltijan yksinomaise merkityssä hallinnassa tai käytössä kirjallisen vuokrasopimuks alkuperäinen vuokrasopimus on pidettävä ajoneuvossa mukana kuljettajana ei toimi vuokralleottaja, kirjallinen selvitys siitä, että vuokralleottajan palveluksessa.</p> <p>2. Liikennettä harjoitettaessa on noudatettava tieliikenteestä ja tavaraliikenteestä tiellä annettuja säännöksiä ja määräyksiä.</p> <p>3. Liikennelupa on perustavaa oikeutta liikenteen harjoittamiseen toiselle.</p> <p>4. Liikennelupa voidaan peruuttaa joko kokonaan tai määrääj enää täytä liikenneluvan saamisen edellytyksiä tai liikennettä e asianmukaisesti.</p> <p>5. Jos liikenneluvan uusiminen on pantu vireille viimeistään ku liikenneluvan viimeistä voimassaolopäivää, uusittavalla luvalla siihen saakka kun asia on ratkaistu.</p>	
<p>SOVELLETUT OIKEUSOHJEET</p> <p>Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä 3, 6 ja 8 § Valtion maksuperustelaki ja -asetus Valtioneuvoston asetus einkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja einkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista</p> <p>MUUTOKSENHAKU</p> <p>Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen.</p> <p>Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen kirjallisesti oikaisua Etelä-Pohjanmaan einkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.</p> <p>Valitusosoitus on liitteenä.</p>	
<p>Lupapäällikkö</p> <p>6. <i>Pasi Hautalahti</i> Pasi Hautalahti</p> <p>MAKSU</p> <p>95 € -</p> <p>PÄÄTÖS</p> <p>KULJETUSYRITYS OY MALLIKATU 1 A 60100 SEINÄJOKI</p>	

Kuvan lähde: ELY-keskus Pasi Hautalahti

ADR-ajolupakortti

1. Kuva
2. Perustiedot
3. Viimeinen voimassaolopäivä

Rahtikirja (jos kuljettajalla mukana ja haluaa näyttää poliisin pyynnöstä. Ei näyttöpakkoa).

1. Tavarän lähettäjä
2. Tavarän vastaanottaja
3. Kolliluku ja -laji (kollilla tarkoitetaan tavarän yksikkömäärää)
4. Tavarän paino

RAHTIKIRJA FRAKTSEDEL					
Lähtöpaikka/Avändare KL-DEMO OY AB METSÄLÄNTIE 2 00620 HELSINKI TIINA TILAAJA 050 1234 567		Asiakasnr./Kundnr. 11223344 Säghetsnr./Anförnr. 11223344-20 Tjänstens Beskrivning 8003051709		Lämningsdatumet/Avlämningsdatumet 3.1.2013 Lämnings ställe/Avlämnings ställe 141009553365 Vastaanottajan väite/Retningsansvarig information	
Vastaanottaja/Rettagare VASTAANOTTAVA OY TOIMITUSKUJA 6 80100 JOENSUU VEIKKO VASTAANOTTAJA 050 7654 321		Asiakasnr./Kundnr. Säghetsnr./Anförnr.		Rahtikuljettaja/Transportör/Transportör/Speditör KIITOLINJA 	
Lähtöpaikka/Avändare NOUTO-OSOITE OY NOUTOTIE 3 00100 HELSINKI		Asiakasnr./Kundnr. Säghetsnr./Anförnr.		Kuljetuspaikan/Transportörplatsen 141009553365 SAAPUMISESTA ILMOITETTAVA ENNAKKOON VASTAANOTTAJALLE, PUH. 050 765 421.	
Vastaanottaja/Rettagare VASTAANOTTAVA OY TOIMITUSKUJA 6 80100 JOENSUU		Asiakasnr./Kundnr. Säghetsnr./Anförnr.		Lähtöpaikka/Avändare LÄHETTÄJÄ Asiakasnr./Kundnr. Säghetsnr./Anförnr.	
Kolliluku ja -laji Kollilagen och -slaget		Kollinumeri ja -laji Kollinummer och -slag		Paino, kg Vikt, kg	
3. 1 EUR-LAVA		KOTIVUOKLAPEJA		4. 500	
Lämnings ställe/Avlämnings ställe		Lämnings datum		Lämnings ställe/Avlämnings ställe	
1				0	
Lämnings ställe/Avlämnings ställe		Lämnings datum		Lämnings ställe/Avlämnings ställe	
Lämnings ställe/Avlämnings ställe		Lämnings datum		Lämnings ställe/Avlämnings ställe	
				NOUTO-OSOITE OY	
1					

Vaarallisten aineiden rahtikirja (oltava kuljettajalla **aina** mukana, jos kuormana vaarallista ainetta. Rahtikirja **on** näytettävä poliisin pyynnöstä, tieliikennelaki 7:94 §).

1. Tavarän lähettäjä
2. Tavarän vastaanottaja
3. Kollimäärä ja -laji (kollilla tarkoitetaan tavarän yksikkömäärää)
4. Sisältömerkintä
5. Vaarallisen aineen luokittelu
6. Bruttokilot ja tilavuus

RAHTIKIRJA FRAKTSEDEL						
Lähettiläjä Avsändaren	Asiakasnro Kundnr	Lähetyspäivämäärä Avsändningsdatum	Numero Nummer			
Vakkiville Oy	1234	24.06.2015	20112031			
Vakkitie 1 70460 Kuopio	Sopimusnro Avtalnr	Lähettiläjän viite Avsändarens referens	aiv30			
		Vastaanottajan viite Mottagarens referens	Kalle Aaltonen			
Vastaanottaja Mottagare	Asiakasnro Kundnr	Rahtin kuljettaja/luovuttaja Transportföretag/Speditör				
Maatalouskauppa Oy	567	Rahti-Veikko Oy				
Heinätie 20 05800 Hyvinkää	Sopimusnro Avtalnr					
Lähetyspaikkainfo-osasto Avsändningsort/Inhämtningsadress (Lähtöbas, revider Avsändningsst., spår)						
Vakkiville Oy Vakkitie 1 70460 Kuopio	Kuljetusohjeet Transportinstruktioner					
Määräpaikkainfo-osasto Bestämelseort/leveransadress (Mårtbas, revider Bestämelsest., spår)	Rahtimaksaja Frakttbetalare					Asiakasnro Kundnr
Maatalouskauppa Oy Heinätie 20 05800 Hyvinkää	Vakkiville Oy					1234
	Vakkitie 1					Sopimusnro Avtalnr
	70460 Kuopio					
Merkki/tnro Märknr	Kolliluku ja -laji Kollantal och -slag	Sisältö, ulkorimat ja VAK-merkinnät (Koodi) (Kod)	Brutto, kg	Tilavuus, m ³ Volym		
	3. 48 Kanisteri AIV-liuos	4. UN 1779, MUURAHAIHAPPO, 8, II	6. 1920	1,44		
Lähetyskseen tiedot yhteensä Sändningsinformation, totalt	Kollit Kollantal	Tilavuus	Lavametri Frakmeter	Brutto, kg	Rahtitusp. Fraktkvit	
	48	2 m3	2	1920		
Lisäohjeet Tilläggsinstruktioner	Jälkivaatimus, maksuvite Bet.ref för efterkrav					
	Jälkivaatimus, tiliro Kontor för efterkrav					
	Jälkivaatimus Efterkrav					
Muut tiedot / toimituslauseke Tilläggsuppgifter / leveransklausul	Rahti Frakt					
	Lisät Extra avgift					
	* Alv. Moms					
Varaumat, pvm, aika, paikka ja kuittaus Förehåll, datum, tid, ort och kvittering	Käteinen yht. Kontant tot.					
	Käteismaksu, pvm, paikka ja kuittaus Kontantbetalning, datum, ort och kvittering					
					Jälkivaatimuksen lähettäjän Y-tunnus Avsändarens av efterkrav, FO-nummer	
Vastaanottaja, pvm, aika ja allekirjoitus Mottagare, datum, tid och underskrift	Olettu kuljettavaksi, kuljettaja, pvm, aika ja allekirjoitus Mottaget för transport, chaufför, datum, tid och underskrift			Lähettiläjä, pvm, aika ja allekirjoitus Avsändare, datum, tid och underskrift		
	24.6.2015 klo 14.00 Kalle Kaara Kalle Kaara			24.6.2015 klo 14.00 Ville Vaara Ville Vaara		
	Nimensevennykset Namnförtydliganden					

Kuljettajatodistus

1. Kuljettajatodistuksen numero
2. Kuljetusyritys (täytyy täsmätä kuljettajan ilmoittamaan työnantajaan)
3. Kuljettajan perustiedot: jos kuljettaja on EU:n ulkopuolella asuva, kolmannen maan kansalainen ja työskentelee suomalaisessa yrityksessä, häneltä **täytyy** löytyä kuljettajatodistus
4. Viimeinen voimassaolopäivä
5. ELY-keskuksen allekirjoitus ja leima

EUROOPAN YHTEISÖ

FIN ¹⁾ ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Diaanimerot 345/24/2012

Päätöstunnus 874952

KULJETTAJATODISTUS Nro K-505770 **1.**

yhteisen liikenneluvan nojalla toisen lukuun harjoitettavaa maanteiden tavaraliikennettä varten
(Maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä 21 päivänä lokakuuta 2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1072/2009)

Tällä todistuksella todistetaan, että asiakirjojen, jotka on esittänyt: ²⁾

TAVARALIIKENNEYRITYS OY 1049668-7

PITKÄKUJA 715 **2.**

60100 SEINÄJOKI

perusteella seuraava kuljettaja:

Suku- ja etunimi: **3.** ALEKSEJEV ALEX ALEKSEI

Syntymäaika ja -paikka: 12.12.1968 Moskova Kansalaisuus: Venäjä

Henkilotodistuksen tyyppi ja nro: Passi 64 No 1234567

Myöntämispvm: 1.1.2011 Paikka: Moskova

Ajokortin nro: 47 PK n 001002

Myöntämispvm: 18.6.2009 Paikka: Pietari

Henkilotunnus tai vastaava:

on seuraavassa jäsenvaltiossa sovellettavien kuljettajien työ- ja ammatillistakoulutusta koskevia ehtoja koskevien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten ja soveltuvin osin työehtosopimuksien mukaisessa työsuhteessa kyseisessä jäsenvaltiossa sovellettavia sääntöjä noudattaen suorittaakseen kyseisessä jäsenvaltiossa maantekujetuksia: SUOMI ³⁾

Erityisiä huomautuksia:

Tämä todistus on voimassa **4.** 16.8.2012 - 14.8.2017

Myönnetty (paikka): Vaasa 16.8.2012

Maksu 45 € **5.** *Pasi Hautalahti*

Ystävällisesti Pasi Hautalahti ⁴⁾

1) Jäsenvaltioiden tunnukset: (B) Belgia, (BG) Bulgaria, (CZ) Tšekki, (DK) Tanska, (D) Saksa, (EST) Viro, (FR) Ranska, (GR) Kreikka, (E) Espanja, (F) Ranska, (I) Italia, (CY) Kypros, (LV) Latvia, (LT) Liettua, (L) Luxemburg, (HU) Unkari, (MT) Malta, (NL) Alankomaat, (A) Itävalta, (PL) Puola, (P) Portugali, (RO) Romania, (SLO) Slovenia, (SK) Slovakia, (FIN) Suomi, (S) Ruotsi, (UK) Yhdistynyt kuningaskunta.
2) Liikenteenharjoittajan nimi tai toiminta- ja työvälineen osoite.
3) Liikenteenharjoittajan ajotodistuksen jäsenvaltion nimi.
4) Todistuksen antavan toimivaltaisen viranomaisen tai elimen allekirjoitus ja leima.

Kuvan lähde: ELY-keskus Pasi Hautalahti

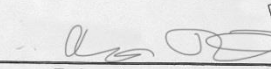

Ajopiirturin tarkastustodistus

1. Ajopiirturin tiedot
2. Ajopiirturin laitteen seuraava tarkastusaika
3. Ajoneuvon perustiedot
4. Tarkastajan tiedot
5. Lupanumero
6. Päiväys ja katsastajan allekirjoitus

Todistus ajopiirturin tarkastuksesta ja sinetöinnistä (Certification of the inspection and sealing of tachograph)		
Ajopiirturi (Tachograph)	1. Merkki (Make) KIENZLE	Tyyppi (Type) 1311.37
	Km-lukema (Odometer reading) 317126	Valmiste nro. (Serial number) 2598520
	Säädetty k-arvo (Set k factor) 1000	2. Seuraava tarkastus (Next calibration date) 13.05.2017
Ajoneuvo (Vehicle)	Merkki ja Malli (make and model) 3. Volvo F6	Rekisteri nro. (VRN) AAA-111
	Valm. nro (VIN) 0000000	Rengaskoko (Tyre size) 9,5R17,5
	Mitattu W-arvo (W factor) 960 imp/km	Rengaskehä (Tyre L factor) 2076 mm
Tarkastaja (Technician)	4. Autokylän Auto Ky	5. Lupanumero: B 111
	Autoilijantie 1 00000 Autokylä	
	6. 13.05.2015	
	Päivämäärä (Date)	Allekirjoitus (Signature)/ Tarkastaja Antti

Nopeudenrajoittimen tarkastustodistus (esimerkki)

1. Ajoneuvon tiedot
2. Nopeudenrajoittimen merkki ja malli
3. Asetusnopeus on / ei ole vaatimusten mukainen
4. Tarkastus suoritusprosessi
5. Tarkastajan tiedot, päiväys, allekirjoitus ja leima

VOLVO	
Todistus nopeudenrajoittimen asetusnopeuden tarkastuksesta	
1. Auto:	
1. Merkki:	Volvo _____
Malli:	Kuorma-auto _____
Rekisteritunnus	AAA-111 _____
Valmistenumero:	AA0A00A00AA000000 _____
Rengaskoko:	_215/75 R 16C_____
2. Nopeudenrajoitin	
2. Merkki ja malli:	Volvo auto group _____
Laitteella todettu asetusnopeus: _90_ km/h	
3. ☒	Asetusnopeus on vaatimusten mukainen
☐	Asetusnopeus ei ole vaatimusten mukainen
3. Tarkastus suoritettu	
4. ☒	LT instruments (Piirila)
☐	Siemens VDO CTC
Liikkeen nimi: Tarkastus Oy _____	
5.	Ajoneuvohallinnon liikkeelle myöntämän asennus- ja korjaustuvan hyväksymisnumero: _606/205/2009_
Huomautuksia: Lisäksi testattu ajamalla	
<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: flex-end;"> <div style="text-align: center;"> <p>24/02/2016 Aika</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Autokylä Paikka</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p> Tarkastuksen suorittajan allekirjoitus ja leima</p> </div> <div style="text-align: right;"> </div> </div>	

Takalaitanostimen tarkastuspöytäkirja

1. Ajoneuvon tiedot
2. Takalaitanostimen tiedot
3. Mahdolliset korjattavat kohteet
4. Täyttääkö takalaitanostin työturvallisuusmääräykset
5. Tarkastuspäivämäärä, tarkastajan allekirjoitus ja leima

AUTOKYLÄ		TAKALAITANOSTIMEN TARKASTUSPÖYTÄKIRJA	
ASIAKAS		TAKALAITANOSTIN	
Nimi: Yritys Oy		Merkki: 2.	
		Malli:	
AJONEUVO		Tyyppi:	
Merkki/malli: Volvo 1.		Valmistusvuosi:	
Rekisterinumero: AAA-111		Valmistusnumero:	
		Korjattavat kohdat / huomautettavaa:	
TARKASTUSKOHTEET		3.	
	Kunnossa	Korjattava	Käyttökielto
Mekaniikka			
1.1	Runkorakenne		
1.2	Hitsaukset		
1.3	Kiinnityslevyt ja -pultit		
1.4	Niveltapit ja niiden lukitus		
1.5	Nostotaso		
1.6	Laitalukko		
1.7	Liukukiskot ja laakerit		
1.8	Alleajosuoja		
1.9	Trukkilukko		
		Havaitut viat on korjattu ja takalaitanostin täyttää tyosuojelumääräykset	
		Pvm. _____	
Hydrauliikka			
2.1	Hydrauliikan tiiveys		
2.2	Hydraullitkut		
2.3	Hydraulisylinterit		
2.4	Hydrauliventtiilit		
2.5	Hydraulpaine		
2.6	Oljymäärä		
		Allekirjoitus ja leima	
Sähkölaitteet			
3.1	Päävirtakytkin		
3.2	Sähköjohtimet		
3.3	Johdiniitännät		
3.4	Nappirasioiden toiminta		
3.5	Lisäohjaimien toiminta		
3.6	Ohjausvirtakytkin		
3.7	Laudan varoitusvalo		
		Takalaitanostin täyttää työturvallisuusmääräykset	
		Havaitut viat korjattava 3 kk sisällä, korjaukset uusintatarkastettava	
		Takalaitanostin ei täytä työturvallisuusmääräyksiä, tarkastettava uudelleen	
		Tarkastuspäivämäärä 5.	
		Tarkastajan allekirjoitus ja nimenselvitys	
Kilvet ja merkinnät			
4.1	Tunnistekilpi		
4.2	Kuormituskilpi		
4.3	Turvaliput		
4.4	Turvateipit		
4.5	Käyttö- ja huolto-ohjeet		
4.6	Trukkilukko-kilpi		
		Leima	
Koekäyttö			
5.1	Koekäyttö		

Tarkastuspöytäkirja on säilytettävä takalaitanostimen välittömässä läheisyydessä

Korjaamon on säilytettävä kopio tästä dokumentista kaksi vuotta tarkastuksesta

Teksti ja toteutus: Timo Muikku

Kuvat: Timo Muikku / Pasi Hautalahti (ELY-keskus)

Erityiskiitos Pasi Hautalahdelle kuvista

Tekijänoikeudet pidätetään.

Tämä opas on tehty opinnäytetyönä Poliisiammattikorkeakoululle.